

PODZIM 2024

KOLÁŽ 7

POHLED ZE ZAHRANIČÍ

Reportáže studentů z Rakouska a Francie

CHALK & CHEESE

Nový Slovaňácký podcast rodilých mluvčích

ERASMUS +

Jak to funguje a osobní zážitky z programu v Rumunsku

A MNOHEM VÍCE...

*Něco na čtení?
České filmy...mají smysl?
Povídka
Esej versus AI*

STUDY TIPS

Naučte se učit - nejefektivnější studijní metody

POZNEJTE NOVÉ TVAŘE

Interview s paní profesorkou Teclovou a panem profesorem Versteegem

HISTORKY Z PRAHE

Čtvrťáci v hlavním městě

ÚVODNÍK

Milí čtenáři,

Rovnýma nohama jsme skočili do podzimu, možná už vlastně i do zimy, neb ráno nás venku vítá lehký mrazík, odpoledne se už po čtvrté hodině začne stmívat, pestrobarevné listí se pustilo stromů a nechá se větrem odnášet do všech stran a člověk má chuť zachumlat se do chlupaté deky s hrnečkem nějakého lahodného horkého moku. Kromě podzimního počasí se o vaši pozornost hlásíme i my a přinášíme vám plnou nálož zajímavosti.

Představíme vám několik horkých novinek. Tou první je Ekotým, který se loni nenápadně rozběhl a který by možná mohl svým zaměřením přitáhnout další zájemce z řad studentů. Rozjíždí se nám také nový podcast – Chalk and Cheese, co to je, kdo si ho vymyslel a kde ho můžete najít? Přečtěte si to. A určitě jste si všimli, že i učitelský sbor se rozrostl o nové mladé tváře, dvě z nich vám dnes trochu představíme.

Možná byste rádi vycestovali za novými studijními příležitostmi do ciziny, ale nevíte, co všechno to obnáší, s čím se můžete setkat nebo jen máte krapet obavy z vystoupení z komfortní zóny a kroku do neznáma. Proto vám přinášíme čerstvé zkušenosti dvou našich studentů, kteří takové pobyty absolvovali.

Začátek září byl velice bohatý na exkurze a výjezdy, můžete se začíst do zážitků z dvou z nich, konkrétně z výpravy němčinářů do sousedního Rakouska a z exkurze studentů 4.X do Prahy.

Nezapomínáme ani na tradiční kulturní okénka, v prvním z nich se můžete navnadit na film Vlasy a po jeho zhlédnutí porovnat váš názor s názorem autorky článku a druhé je tradičně věnováno horkým novinkám ze světa současné literatury, neb v zimě není dobrého čtiva nikdy dost.

Samozřejmě pro vás máme i tvorbu našich studentů, tentokrát zajímavé povídky a esej, která se zabývá rolí umělé inteligence.

Přejeme příjemné čtení, užijte si podzimní dny a těšte se na Vánoce 😊

P.S.: Přijde ti, že v tomto čísle ještě něco chybí? Máš nápady, jak časopis vylepšit? Chtěl bys jen občas něčím zajímavým nebo zábavným přispět? Jsi na škole nový, ale baví tě psaní? Tak neváhej a připoj se k nám. Přivítáme každého dalšího nadšence, který hledá seberealizaci 😊

Na časopise se podíleli:
Šéfredakce – paní profesorka Šikulová
Korektura – paní profesorka Pernicová
Grafika – Stella Lankočí 3.C a Jolana Kašpárková 3.C
Obrázky – Adéla Pernerová 4.X
Autoři článků

VAŠE REDAKCE

STUDY TIPS

M. REICHOVÁ, A. NOVOTNÁ 3.X

Už jsou to více než dva měsíce, co začal další školní rok, a my věříme, že nejsme jediní, kdo tráví hodiny učením se na písemky, vytvářením projektů a děláním úkolů. Také věříme, že kromě toho, co se učit, je důležité znát, i jak se učit. Proto jsme se rozhodly vypsát pár nejlepších a nejefektivnějších studijních metod, abychom se všichni stihali naučit chemii a přitom mít alespoň 6 hodin spánku.

SQ3R

SQ3R metoda je nejlepší pro studium dějepisu, biologie či jakékoliv jiné rozsáhlé látky. Skládá se z 5 kroků: survey, question, read, recite, review. Prvním krokem je rychlé přečtení celé látky. Soustředit by se mělo na nadpisy, podkapitoly a nejdůležitější části. Při čtení si vytvoř podle textu otázky. Toto pomáhá utvořit si základní přehled o učivu a přitom číst aktivně. Po dokončení otázek je třeba projít celý text znovu, tentokrát ale důkladně, dělat si poznámky, zvýrazňovat a přitom si odpovědět na naše vytvořené otázky. Důležité je soustředit se a snažit se porozumět. Po dočtení celého učiva zkus vše shrnout vlastními slovy a odpovědět na otázky bez použití materiálů. Nakonec projdi vše znovu a doplň to, co ti chybělo.

SPACED REPETITION

Tato metoda je nejlepší pro posílení paměti a vybudování dlouhodobých vědomostí. Také je to efektivní způsob, jak si rozdělit učivo do více úseků, místo učení se všeho najednou. Jde o to, že si učivo budeme po určitých časových periodách opakovat.

Když například píšeme písemku za týden, první den si projdeme všechny poznámky a snažíme se zapamatovat si co nejvíce. O 24 hodin později si vše projdeme znovu a doplníme to, co ještě neumíme. O dva dny později se učivo projde zase celé. To stejné i den poté, ale tady by to měl být časově kratší úsek, asi 30-45 minut. Poslední opakování provedeme večer před písemkou, kde si zopakujeme celé učivo a doplníme případné mezery.

Když jde o písemku v bližším termínu, například za tři dny, jsou mezery mezi učením samozřejmě kratší - první den, poté 4-6 hodin později, pak o den později, nakonec večer před písemkou.

SCRIBBLE

Jedna z nejlépejších metod, ke které je potřeba jen propiska a papír. Jde jen o to, že při čtení učiva si budete svou slabší/nedominantní rukou čmárat na papír. Nedominantní ruka tím aktivuje druhou stranu našeho mozku a navíc nám čmáráni dává něco, co můžeme dělat, abychom zabránili ztrátě pozornosti.

POMODORO

Jedna z neznámějších technik, používaných nejen při učení. Jedná se o rozdělení si učení do menších časových úseků. 25 minut v kuse se učíme a poté je 5 minut pauza. Takto se to opakuje 4x a poté přijde 15-30 minutová přestávka. Pomodoro se může opakovat několikrát a přitom je to efektivní metoda, kterou je možno zvýšit pozornost a udržet si rutinu.

FEYNMANOVA TECHNIKA

Feynmanova technika je skvělá pro hlubší pochopení složitější látky, zejména tam, kde se zaměřujete na porozumění principům, a nejde jen o memorování. Prvním krokem je vybrat si část učiva a tu popsat co nejjednodušeji. Představte si, že látku vysvětlujete někomu, kdo o tématu vůbec nic neví. Pokud se při vysvětlování „zaseknete“ nebo si nejste jisti, znamená to, že něčemu plně nerozumíte, a je třeba se k učivu vrátit, látku zopakovat a objasnit, kde byla mezera. Tímto postupem dosáhnete hlubšího porozumění, protože přetváříte složitý text do vlastních slov.

FLASHCARDS

S flashcards neboli kartičkami, se pravděpodobně setkal každý. Tato metoda je založena na vytváření kartiček s klíčovými pojmy, fakty či otázkami, které je třeba si zapamatovat. Na jednu stranu kartičky napište otázku, pojem nebo obrázek a na druhou stranu odpověď nebo vysvětlení. Toto lze dělat klasicky na papír anebo online, skrze platformy jako je například Quizlet. Při učení pak postupně kartičky procházíte a snažíte se odpovědět. Ty, které znáte, můžete odložit stranou a na ty, u kterých si nejste jisti, se můžete zaměřit znovu. Flashcards jsou efektivní pro rychlé opakování a vybudování paměťových stop.

Nejpoužívanější jsou při učení sloviček, ale metoda se dá adaptovat a využít i jinde. Například v dějepisu se dá využít na tvorbu časové osy.

PAST PAPERS

Pokud se chystáte na písemku nebo zkoušku, může být užitečné podívat se na minulé testy nebo zkouškové otázky. Procvičováním na „past papers“ si můžete osvojit typy otázek, které se často objevují, a získat lepší představu o tom, co vás čeká. Při procvičování se snažte odpovídat, jako by to byl skutečný test, a nakonec své odpovědi zkontrolujte. Učitelé navíc často mají „svůj rukopis“ a po nějakém čase je možné do jisté míry odhadnout alespoň styl otázek. Jsou a,b,c? Ptá se spíše na koncepty, nebo pojmy? A na základě tohoto se můžete před testem sami sebe zeptat, co se podle vás v nadcházejícím testu objeví. A nikdy nevíte, třeba se dokonce trefíte do testové otázky, a pokud ne, látku si alespoň zopakujete!

BLURTING

Blurting je technika, která vám umožní zjistit, co si z učiva opravdu pamatujete a na co byste se měli naopak ještě zaměřit. Začněte tím, že si přečtete část látky, a pak sešit, učebnici nebo iPad odložíte. Následně na prázdný papír zkuste napsat vše, co si z dané látky vybavíte, a to bez nápovědy! Jakmile vše sepišete, vezměte své poznámky a porovnejte si je - zjistíte, které informace vám chybí nebo co jste nevystihli úplně přesně. To vám pomůže zjistit, na co se máte zaměřit. Blurting je jednoduchá metoda na zopakování látky a snadno si při ní ověříte, co opravdu víte, ověřuje však hlavně vaši paměť, nikoliv porozumění látky.

Pro udržení motivace k učení existují i různé aplikace, jako třeba Forest, Plantie nebo Study Bunny, které zaznamenávají dobu našeho učení. Nápomocná může být i SimpleMind, pro vytváření myšlenkových map, nebo Soundscape, kde si můžete k učení přehrávat hudbu, která zvyšuje pozornost.

Nabídlly jsme vám několik způsobů, jak vaši přípravu do školy zefektivnit, teď už přejeme jen hodně úspěchů u testů a zkoušení 😊

RAKOUSKO REPORTÁŽ

ZA SALCBURSKÝMI KLENOTY

Na konci září vyrazila skupina studentů do Rakouska prozkoumat salcburské klenoty. Program tohoto zájezdu byl velmi nabitý a zajímavý, ty nejlepší zážitky z celého zájezdu jsme vám shrnuli v tomto článku.

První den nás čekal koncert živlů a barev. Přibližně 6 km od dálnice směr Salcburk se nachází Gollingský vodopád (Gollinger Wasserfall), který měří celkem 75 m. Hřmící vodopád, který si vybírali romantičtí malíři jako oblíbený motiv, je mimořádně oblíbeným výletním cílem a pravděpodobně patří k nejatraktivnějším a nejromantičtějším přírodním památkám v Salcbursku.

Vodopád je nejen přírodním klenotem, ale také velkým zdrojem legend. Říká se, že u vodopádu kdysi žila nymfa, která bděla nad průzračností a čistotou vody. Tato nymfa prý dokázala uzdravit ty, kteří k ní přišli s čistým srdcem a dotkli se vody vodopádu. Věříme, že nymfa v dobrém čarovala i s námi. :)

Ne nadarmo se říká, že je člověk malý pán a hlavní slovo má mocná příroda. Pravdivost tohoto rčení jsme pocítili na vlastní kůži hned druhý den. Kvůli nepřízní počasí a neschůdné soutěsce Liechtensteinklamm, která se mimochodem řadí mezi největší soutěsky Solnohradska, jsme museli úplně změnit plány. Naštěstí tamní kraj skýtá mnoho dalších pokladů, a tak jsme poznali další kouzelná místa, a to sice v blízkosti dvou známých rakouských jezer Wolfgang See (do češtiny se nepřekládá) a Halštatské jezero (Hallstätter See).

Wolfgang See je jezero, které pro svou čistotu a velmi dobrou dostupnost veřejných pláží přímo láká ke koupání. Jeho okolí však nabízí mnohem více - pro fyzicky zdatné se nabízí např. vysokohorská túra na Zwölferhorn, což je oblíbený vrchol u Wolfgangsee, odkud si užijete jeden z nejlepších výhledů na jezero. Za jasného počasí dohlédnete až na Dachstein, který byl cílem našeho objeování předposlední den naší exkurze. Na Zwölferhorn se dostanete i lanovkou.

My jsme zvolili vyhlídkovou plavbu lodí z malebného městečka Sankt Gilgen do ještě krásnějšího Sankt Wolfgangu. Během plavby se otevírají úchvatné výhledy na okolní krajinu Solné krajiny - od vysokých alpských vrcholů přes zelené lesy až po malebné vesničky na břehu jezera.

Kolem celého jezera Wolfgangsee se můžete projít nebo projet na kole. Tento výšlap bychom určitě rádi uskutečnili při další návštěvě tohoto regionu. Ale protože den má jen 24 hodin a náš pobyt v Rakousku trval 5 dnů, toto krásné místo jsme museli opustit a zamířili jsme do věhlasného Hallstattu, městečka na již zmíněném jezeře Hallstätter See. Věříme, že o tomto místě, které se (stejně jako pohoří Dachstein a Solná komora) stalo součástí světového dědictví UNESCO, už někdy slyšel každý. Město je známé svou tradiční rakouskou architekturou, nabízí úchvatný pohled na jezero, a především se v místním muzeu dozvíte o historii těžbě soli.

Ve středu se na nás slunce smálo od samého rána, což bylo počasí jako dělané pro výlet do Salcburku (Salzburg), hlavního města Salcburska. Jako první jsme navštívili hrad Hohensalzburg, kterému se přezdívá nedobytná pevnost. Nabízí nejen spoustu dechberoucích výhledů, které jsme si mohli vychutnat ze strážní věže či velkých teras, ale i vhléd do historie města. Díky tomu jsme se dozvěděli, že Salcburk neboli Solný hrad byl ve středověku velmi chudým městem. V dřívějších dobách bylo zvykem, že lidé z úsporných důvodů macerovali maso a jiné potraviny ve slané vodě. Obyvatelé Salcburku však teprve časem zjistili, že se sůl dá těžit, a tak se tato vzácná surovina stala pro všechny dostupnou. A právě díky soli Salcburk zbohatl.

Na návštěvu hradu navazovala procházka městem, ve kterém jsme si prohlédli salcburský dóm a došli jsme k rodnému domu samotného Mozarta, o kterém jsme se už po cestě autobusem dozvěděli spoustu zajímavostí.

V čase oběda jsme se mohli po Salcburku porozhlédnout sami. Někteří se vydali ochutnávat místní delikatesy, zbylí vyrazili k řece nebo se prošli centrem města. Po obědě jsme se všichni autobusem přesunuli do Hellbrunnu. Tento zámek je znám díky svým vodním atrakcím, které čítají více než 200 vodních prvků. Najdeme tam fontány, vodopády, jeskyně i mnoho dalších. Do tohoto vodního království jsme sice nezavítali, ale zbylé zahrady Hellbrunnu jsou natolik krásné, že nám to vůbec nevadilo.

Cílem čtvrtého dne našeho zájezdu byla hora Dachstein. Díky poněkud delší panoramatické vyhlídkové jízdě kolem celého Dachsteinu, kterou nám dopřál náš zmatený pan průvodce, jsme horu viděli ze všech stran. Rozmrzelost nás přešla už během jízdy lanovkou, neboť výhled byl nepopsatelně krásný. Ale nutno přiznat, že poryvy větru nám chvílemi naháněly strach. Na vrcholu nám Dachstein nabídl pohled na hory širokého okolí. Ze snu nás vyrušil až chladný vítr a všudypřítomný sníh. Následovala polední pauza v místní útulné hospůdce, kde jsme si dali oběd a zužitkovali naše znalosti němčiny. Neztráceli jsme čas a hned na to jsme se konečně vydali k věhlasné vyhlídce Pět prstů. Cesta k ní nebyla příliš náročná. Jelikož nás Dachstein nepřestal zahlcovat výhledy, nikdo příliš nespěchal a předcházeli nás i turisté s čtyřnásobkem našeho věku.

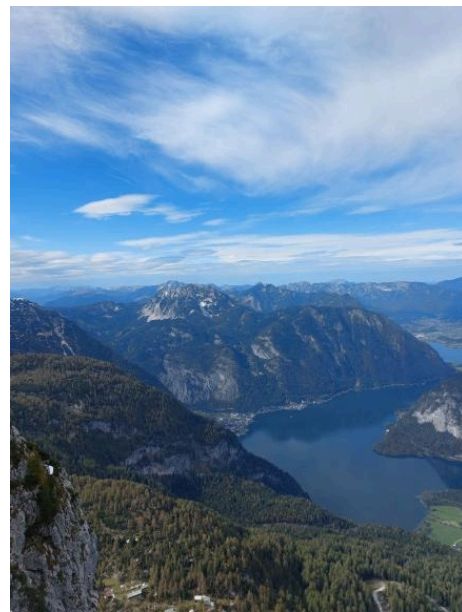

Jestli jsme si mysleli, že nás Dachstein nemůže už víc nadchnout, tak jsme byli vedle jak ta jedle. Již zmíněná vyhlídka vyrazila dech i nejsilnějším povahám. Vyhlídková plošina nabízí adrenalinové nakopnutí na nejvyšší úrovni. Sahá jako ruka do 400 metrů hluboké propasti. Na pěti různě navržených chodnicích, oněch Pět prstech, jsme měli příležitost užít si jedinečný výhled na jezero Hallstatt a Vnitřní Solnou komoru. Pět různých chodníků poskytuje velkolepé pohledy a výhledy. Například jeden z nich je celý ze skla, zatímco na jiném jsme si mohli vytvořit svůj vlastní zarámovaný obraz Hallstattu použitím velkého barokního obrazového rámu. Jakmile si všichni dostatečně vychutnali výhled, nastal čas na zpáteční cestu k autobusu.

Cestou zpět jsme se ještě zastavili v městečku Bischofshofen, v jehož blízkosti se nacházejí skokanské můstky. Samotné město sice nemělo samo o sobě moc co nabídnout, ale určitě můžeme vyzdvihnout nádherné výhledy z malebných uliček.

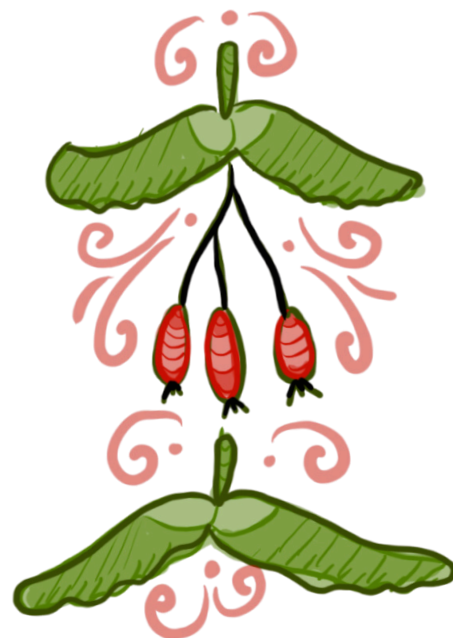
Nad městem se tyčí vodopád, ke kterému však ne všichni z časových důvodů stihli dojít. V místě ubytování, typické alpské vesničce, nás už totiž čekala večeře.

A byl tu poslední den našeho výletu. Po snídani jsme sballili kufry a vyrazili směr Linec (Linz). Pan průvodce nám během cesty vyprávěl spoustu zajímavostí, přičemž jedna z nich nás tedy dost překvapila. Sdílel nám, že Rakušané vnímají Linec jako jedno z nejméně půvabných měst Rakouska. Nám ale Linec připomínal Brno, proto s ním úplně nemůžeme souhlasit. Nejprve jsme si po skupinkách procházeli město. Přes most jsme se dostali na druhou stranu a pak zamířili do centra. Došli jsme na Hauptplatz, což je hlavní náměstí Lince. Velice nás tam zaujal sloup Svaté trojice, což je barokní mramorový sloup se zlatým zdobením na vrcholu. Dále jsme měli možnost zakoupit si něco dobrého k snědku. V druhé části našeho dne nás čekala návštěva technického muzea Ars Electronica Center. Strávili jsme zde asi dvě hodiny, během kterých jsme se dozvěděli spoustu nových informací. Tematika muzea mapovala vývoj od staré techniky přes umělou inteligenci až po biologii. Postupně jsme si procházeli různé exponáty, které nám průvodce z muzea více přiblížil.

Poté nás zavedl do promítací místnosti, v níž jsme u vchodu dostali 3D brýle. Divali jsme se na různé útvary, které vypadaly, jako by byly všude kolem nás. Stejně tak jsme si mohli prohlédnout i pyramidu, zvenku i zevnitř, a dokonce i katedrálu Notre-Dame. V muzeu se nám moc líbilo, až tak moc, že bychom se tam chtěli podívat znovu.

Po tomto zážitku jsme už jen nasedli do autobusu a vyrazili zpět směr Brno - unaveni, ale spokojeni!

ÖSTERREICHISCHE SCHMANKERL

ANEB RAKOUSKÉ DELIKATESY

L. HÁJKOVÁ, L. PROCHÁZKOVÁ 3.C

Na školní exkurzi v Rakousku jsme si v restauracích a kavárnách všimly zajímavých delikates typických pro tuto krajinu. Začaly jsme si o nich hledat více informací, díky čemuž jsme se dozvěděly, jak moc se liší německá a rakouská slova. Dané dobroty bychom vám rády představily.

APFELSTRUDEL MIT SCHLAGOBERS

Jablečný štrúdl je známý i v Česku. Je to pokrm vytvořený většinou z listového těsta plněný strouhanými jableky, cukrem, skořicí a rozinkami. Často se podává i se šlehačkou. Německý výraz pro šlehačku je "Schlagsahne", avšak v rakouském jídelním lístku ji nenajdeme, nahradili ji výrazem "Schlagobers". V Rakousku se často podává tvarohová obdoba klasického štrúdlu. Ale pozor, v jídelním lístku nehledejte Quarkapfelstrudel, neboť tvaroh se v Rakousku řekne "Topfen", nikoliv "Quark".

Rakušané nebyli v jazykovém vývoji takoví puristé jako Němci, a tak původní podobu pocházející z francouzštiny neponěmčili na "Soße".

KAFFEE

Rakušané možná nejsou takoví odborníci na kávu jako Italové, ale kávu umí udělat dobře a na mnoho způsobů. Milovníkům kávy se německy řekne "Kaffeetante" a my jsme jedny z nich. V kavárnách jsme ochutnaly různé rakouské kávy. Jednou z nich je například "Verlängerter", což je espresso s horkou vodou a trochou mléka, tedy naše lungo. Další je "Häferkaffee", dříve to byla spíše náhražka kávy vyrobená z obilí nebo čekanky. Dnes už ji podáváme jen jako filtrovanou kávu. Dále si dospělí v Rakousku oblíbili kávu zvanou "Fiaker". Silná káva s kapkou alkoholu, která se podává ve sklenici. S Rakouskem se také často spojuje vídeňská káva, která není to samé, co by nabízel její doslovný překlad, tedy "Wiener Kaffee".

Tak a teď vyrazte vzhůru do Rakouska ochutnat některou z místních dobrot, je to mnohem lepší než o tom jen číst 😊

SACHER

Jedním z nejznámějších dezertů rakouské kuchyně je Sacher torte (česky Sacher dort). Autorem dortu je Franz Sacher a originální verzi tohoto dortu si můžete koupit pouze v historickém centru Vídně v hotelu a restauraci Sacher. Dort má čokoládový korpus, uvnitř meruňkovou marmeládu a je politý čokoládovou polevou.

TOPFENKNÖDEL MIT MARILLENSAUCE

Topfenknödel neboli tvarohové knedlíky vám určitě nejsou neznámé. Pro Rakousko jsou ale typické právě Topfenknödel, což jsou klasické tvarohové knedlíky, avšak obalené ve smažené strouhance. Ovoce uvnitř ale nenajdete, protože se ke knedlíkům podává ovocná omáčka zhotovená nejčastěji z meruňek (Marillensauce) nebo také ze švestek (Zwetschkesauce). V Rakousku se pro knedlíky používá výraz "Knödel", pro meruňky "Marille" a pro švestky "Zwetschke", v Německu uslyšíte spíše Kloss, Aprikose a Pflaume. Všimněte si také zápisu slova omáčka ("Sauce").

MOZARTKUGELN

Mozartkugeln neboli Mozartovy koule jsou známé v mnoha zemích, proto existuje mnoho kopií. Právě ale naleznete pouze v Salcburku, kde se narodil známý skladatel Wolfgang Amadeus Mozart. Podle něj je tahle delikatesa pojmenována.

FRANCOUZSKÉ LÉTO

V. KONEČNÝ 4.X

Vyplatí se pobyty v zahraničí? Jak dlouho tam zůstat? Jací jsou Francouzi? Jak bezpečno je ve Francii? Kam vůbec jet? V tomto článku se pokusím zodpovědět právě tyto a další otázky, přiblížit vám každodenní francouzské realie a předat mé vlastní zkušenosti.

Myslím, že spousta našich čtenářů má nějakou vlastní zkušenost s jazykovými pobyty, avšak především v anglofonních zemích, pobyty v zemích, kde angličtina není úředním jazykem, jsou podle mě méně časté, proto by se mé zkušenosti mohly hodit právě někomu přemýšlejícímu o takovém zájezdu.

Na měsíční jazykový pobyt ve Francii jsem se dostal po asi půlročním rozvažování a plánování, bylo potřeba vybrat lokaci, školu a zvážit všechny detaily jako například dopravu, volný čas či ubytování. Nakonec jsem si zvolil hlavní město Normandie, Rouen. Dost blízko Paříži kvůli letišti, ale ne samotná Paříž a dost velké, aby se člověk nenudil. Domluva se školou šla hladce a v polovině prázdnin jsem mohl vyrazit.

Celkový zážitek občas nezávisí ani tak na správném výběru, ale na štěstí, štěstí na přiřazenou rodinu, kvalitu školy nebo třeba i spolužáky. Ve většině případů dopadne vše dobře, školy mají rodiny ověřeny, a pokud jste se alespoň trochu řídili recenzemi, neměl by ani se školou být žádný problém. A když už nějaký problém nastane, stačí vše vyřešit přímo se školou.

Můj osobní zážitek se školou "French in Normandy" byl skvělý, personál byl profesionální a výuka kvalitní. V hodinách vás nikdo nenudí s učením slovíček či čtením nahlas.

Při cestování do zahraničí se vám naskýtá skvělá příležitost používat daný jazyk v každodenních situacích a učit se i mimo třídu, je potom škoda, když se s někým bavíte anglicky (pokud tedy necestujete právě za angličtinou), protože je to pro vás snazší.

Francouzi konkrétně jsou však proslulí tím, že při sebemenším náznaku přízvuku na vás začnou mluvit anglicky, a to v nejlepším případě angličtinou na mnohem horší úrovni, než je vaše francouzština. To vede k často až komickým situacím, stalo se mi například, že ve stánku s občerstvením na mě pán mluvil napůl francouzsky a napůl anglicky. Asi si dovede představit jak to vypadá, řekl mi: "*les glass are là bas*" v tu chvíli jsem nevěděl, jestli mám hledat sklenice nebo led... Další skvělou vlastností Francouzů je jejich naprostá bezostýchavost vás kdykoliv opravit, paní v pekárně, číšník nebo i kamarád.

Musíte si ale uvědomit, že pro ně to není nic neslušného, oni vám pomáhají. U většiny Francouzů platí, že jsou velmi ochotní a přívětiví, jen svým vlastním osobitým způsobem, výjimkou jsou Pařížané, o těch celá Francie mluví jako o velmi nepřívětivých, což je do určité míry pravda, celá Paříž má doslova "plné zuby" cizinců a nejlepší zážitek z Francie budete mít daleko od ní.

A tak se dostávám k posledním pár otázkám, první se týká bezpečnosti Francie. Zpravidla vždy záleží co, kde a jak děláte, ale z mé osobní zkušenosti jsem se nebál chodit sám po ulicích ani po půlnoci a většina strachu, co jsem měl, byla spíše paranoia z toho, co mi bylo řečeno. Každopádně by byl bezpochyby velký rozdíl, kdybych byl ženou, bezpečně bych se asi necítil, koneckonců v některých částech měst byste "*Francouze*" hledali jen stěží.

Další otázkou bylo, zda se takový pobyt vůbec vyplatí. Na to si asi každý musí odpovědět sám, záleží, jaká máte od pobytu očekávání, a také délka pobytu hraje velkou roli, myslím, že méně než tři týdny se nevyplatí z logistických důvodů a více než 6 týdnů už by mě osobně nebavilo.

Je těžké vám něco doporučovat takhle jednostranně, ale pokud máte tu možnost, určitě se někam vydejte, rozšíříte si obzory, poznáte jiné národnosti, zdokonalíte se v jazyce a zažijete spoustu nezapomenutelných zážitků, ať už skvělých či méně úžasných, všechny mají svou hodnotu.

ERASMUS

Cestuješ rád, láká tě delší pobyt v zahraničí, chceš si zdokonalit jazykové znalosti, osobnostně se někam posunout, osamostatnit se, poznat nové lidi? Chtěl bys vyzkoušet Erasmus+ výjezd, ale nevíš, jak na to ,nebo máš strach, jak to vlastně celé funguje, a co je potřeba? Jedna z účastníků tohoto projektu přináší vlastní zkušenosti a vysvětluje, jak projekt funguje.

Erasmus: Šance, kde můžeš poznat skvělé lidi a osobně růst

Erasmus+ je jedním z nejpobulárnějších evropských vzdělávacích programů, který nabízí studentům i učitelům příležitost k mezinárodnímu vzdělávání, práci a výměně zkušeností. Díky těmto projektům mohou účastníci objevovat nové kultury, zlepšovat své jazykové dovednosti a získávat cenné zkušenosti do života i budoucí kariéry. Ale co to vlastně Erasmus+ znamená a jaké možnosti nabízí?

Co je Erasmus+?

Erasmus+ je program Evropské unie zaměřený na vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport. Jeho cílem je podporovat mobilitu studentů, učitelů a dalších pracovníků ve vzdělávání mezi evropskými zeměmi. Program zahrnuje nejen vysokoškolačky, ale i středoškolské studenty a mladé profesionály. Základní myšlenkou Erasmu je, že mezinárodní zkušenost obohacuje jednotlivce a zároveň posiluje evropskou identitu.

Jak Erasmus+ funguje?

Jedním z prvků programu je studentská mobilita, která umožňuje vycestovat do zahraničí a studovat na partnerské škole či univerzitě.

Během pobytu mají studenti možnost poznat nové přístupy k výuce, rozšířit si obzory a získat zkušenosti, které doma často nejsou dostupné. Na středoškolské úrovni jsou velmi populární i krátkodobé výměnné projekty, během nichž mohou žáci vycestovat do jiné země, spolupracovat s místními studenty a řešit společné úkoly. Těchto projektů jsem se zúčastnila já a sdělím vám střípky svých postřehů později v tomto článku. Učitelé a pedagogičtí pracovníci mohou v rámci Erasmu využít možnost odborného rozvoje. To zahrnuje účast na školeních, výměnu zkušeností s kolegy ze zahraničí a objevování nových metod výuky.

Výhody pro účastníky

Účast na Erasmu+ přináší řadu výhod. Mezi ty nejněhodnotnější patří:

- **Zlepšení jazykových schopností** – díky pobytu v cizí zemi se studenti a učitelé denně potýkají s cizím jazykem, což přispívá k jejich jazykovému rozvoji. Projekty bývají hlavně v angličtině.
- **Kulturní obohacení** – pobyt v jiné zemi umožňuje poznat místní kulturu, tradice a zvyklosti. Také poznat kultury jednotlivých národností, které se účastní projektu.
- **Osobní růst** – překonávání výzev spojených s životem v zahraničí rozvíjí samostatnost, flexibilitu a sebevědomí.
- **Lepší pracovní uplatnění** – zkušenosti z Erasmu jsou ceněné jak u budoucích zaměstnavatelů, tak při dalším studiu.

Erasmus+: Jak probíhají projekty a co nás čeká dál Erasmus+

Projekty nejsou jen o samotném vycestování, ale hlavně o spolupráci, plánování a učení se novým věcem v praxi. Po úvodním článku o tom, co Erasmus+ nabízí, vám přiblížím, jak projekty probíhají.

Jak vypadá příprava na Erasmus projekt?

Před samotným odjezdem do zahraničí probíhá důkladná příprava. Zapojení studenti se nejprve seznamují s konkrétním tématem projektu, které bývá vybráno podle aktuálních evropských výzev, jako jsou například klimatické změny, digitální dovednosti, kulturní dědictví... Týmová práce je klíčem k úspěchu. Před odjezdem na projekt mimo školu si každý plánuje cestu sám. Nejlepší je, když se dohodnete s kýmkoliv z vaší skupiny účastníků na společnou cestu. Potom to lépe ubíhá, a pokud by se objevily případné komplikace, je vás na to víc.

Pobyt v zahraničí

Samotný výjezd trvá většinou jeden až dva týdny, během nichž účastníci jsou ubytováni ve společném bydlení a mají program v klubovně, ale také se účastní workshopů, seminářů a exkurzí spojených s tématem projektu.

Každý den je plný nových zkušeností, od prezentací studentů po společné diskuze s partnery z jiných zemí.

Jazyková bariéra a mezikulturní zážitky

Jedním z největších přínosů pobytu v zahraničí je neustálý kontakt s cizím jazykem. Ačkoli se může zdát, že komunikace v angličtině je výzvou, většina účastníků se během pár dní rozmluví a překoná počáteční nejistotu. Díky každodenním situacím, kdy je potřeba komunikovat – ať už v obchodě, na exkurzi nebo při skupinových aktivitách – účastníci získávají sebevědomí a zlepšují své jazykové dovednosti.

Moje osobní zkušenost

Měla jsem možnost se zúčastnit konkrétně dvou projektů. Jeden projekt se týkal ekologie a probíhal v Chorvatsku. Druhý projekt, na který jsem vycestovala minulý měsíc v září, se konal v Rumunsku. Tématem rumunského projektu byla migrace mladých lidí do velkých měst.

Cesta na projekt byla poměrně složitá, protože jsme museli společně s ostatními účastníky z české skupiny čelit cestě s několika přestupy. Zmiňuji tento zážitek proto, že nikdo jsme před odjezdem nevěděli, jak v Rumunsku funguje doprava, tudíž nastaly komplikace, kterým jsme museli čelit, ale o tom to také je. Díky tomu, že jsme se vypořádali s těmito komplikacemi, byla to pro nás skvělá zkušenost a naučili jsme se, jak pracovat ve stresových

situacích a organizovat cestu. Po cca 23hodinové cestě jsme dorazili na místo do rumunské vesnice, kde se tento projekt konal. První dny byly seznamovací. Bylo nám vysvětleno téma projektu a seznámili jsme se s ostatními účastníky. Tohoto projektu se účastnilo 6 zemí a celkově 40 účastníků. Během projektu jsme si zkusili, jak organizovat workshopy, aktivity pro ostatní a být v roli učitele. Vyzkoušeli jsme během projektu také několik sportovních aktivit, aktivit zaměřených na přemýšlení a podnikli jsme spoustu výletů. Jedním z nich byl například výlet k vulkanickému jezeru. Díky těmto výletům jsme byli schopni částečně Rumunsko procestovat a nasát i krapet místní kultury. Navštívili jsme také velmi populární Drákulův hrad. Z projektu jsem si odnesla spoustu zajímavých informací týkajících se migrace do velkých měst, ale i spoustu nových přátel z celé Evropy. Dle mého je důležité, si po projektu sepsat spoustu myšlenek, které člověk nabude během jeho konání, a později si je také reflektovat, aby pomohly dále v osobním růstu. To je také jeden z hlavních cílů projektu. Je na každém, co si z něho odnese a v čem vidí přidanou hodnotu. Já ji vidím hlavně v tom, že je to skvělá příležitost poznat nové přátele s podobným mindsetem, je to příležitost si zlepšit jazyk a také možnost, jak načerpat spoustu nové inspirace a energie.

Neváhej a využij šanci! Erasmus+ je tvůj lístek k dobrodružství a nezapomenutelným zážitkům!

OKÉNKO SENÁTU

S. LANKOČÍ, MÍSTOPŘEDSEDKYNĚ STUDENTSKÉHO SENÁTU 3.C

Studentský senát je důležitým orgánem naší školy, který má již dlouholetou tradici. Co to vlastně ale ten senát je? Jak funguje? Co je jeho náplní či na čem všem se podílí? A jak se vůbec stát je ho součástí? Toto jsou nejčastější otázky, které od září nejen od nových studentů slýcháváme, a tak se je pokusím v následujících řádcích zodpovědět.

Studentský senát Slovaňáku je tvořen čtyřmi složkami: předsedou, místopředsedy, senátory a delegáty. Všechny tyto funkce jsou vždy zvoleny nebo vybrány na jedno funkční období, tedy na jeden školní rok.

Senát je veden tzv. vedením senátu, které je složeno z jednoho předsedy a dvou místopředsedů. Ti jsou voleni senátory na konci školního roku a jejich "mandát" začíná červnovou akcí Letní kino, kde mají poprvé šanci ukázat, jak budou (nebo nebudou) schopni spolupracovat. Zároveň místopředsedové by měli být voleni tak, aby alespoň jeden z nich byl potenciálním předsedou pro následující období.

Předseda je hlavou senátu. Má především funkci reprezentativní a společně s místopředsedy dohlíží na to, aby vše fungovalo tak, jak má. Vedení senátu obvykle řeší administrativu a logistiku, jako například komunikace s ředitelstvem a kantory nebo účetnictví. Každé dva týdny se schází s vedením školy, kde jednak řeší technické provedení senátních projektů a akcí, ale také diskutuje podněty ze strany senátorů, studentů i samotného vedení.

Senátoři jsou voleni delegáty každé září, kdy také začíná jejich "mandát". Kandidovat na senátora může kterýkoliv student školy. Mělo by se jednat o akčního, zvědavého a komunikativního člověka, který se zajímá o dění nejen v rámci školy. V den voleb se představí delegátům a pak už jen záleží, jestli bude zvolen.

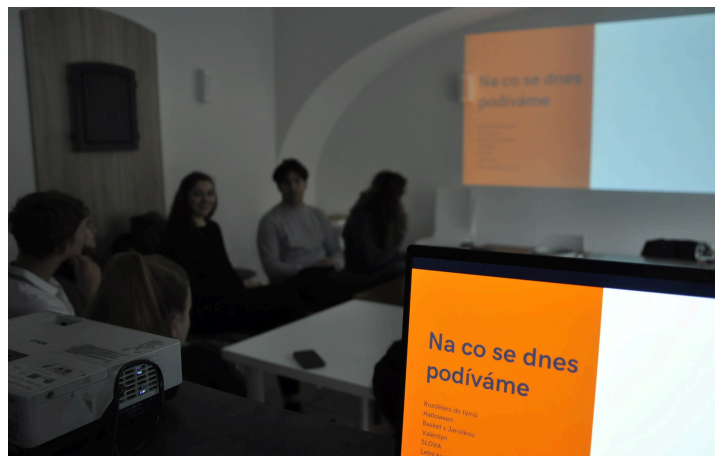
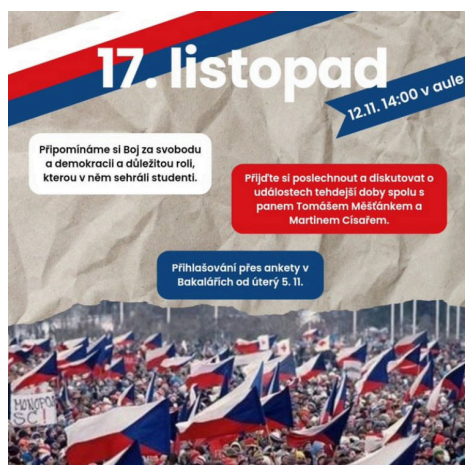
Senátoři se podílejí na senátních projektech (například Halloween, přednáškové dny, propagace významných událostí, Slova, Valentýn) a školních akcích (školní ples, turnaj nebo akademie). Zároveň také vyjadřují názory, problémy a přání studentů, kterým záleží na tom, jak škola vypadá.

Delegátů máme na škole v letošním roce 38, dva zástupci z každé třídy, které si volí nebo vybírají třídy samy. Jedná se o jakési spojky mezi senátem a třídami,

příčemž jejich nejdůležitější funkcí je již zmiňovaná volba senátorů. V průběhu školního roku jsou v kontaktu se senátem, a pokud je potřeba mezi studenty něco rozeslat, například dotazníky se zpětnou vazbou, delegáti jsou přesně ti, co tuto funkci plní. Tento vztah je však oboustranný, takže pokud by třída něco potřebovala od senátu, delegáti by měli fungovat jako prostředníci i v tomto směru.

Studentský senát Slovaňáku funguje nejen jako spojka mezi studenty a vedením školy, ale také organizuje různorodé projekty, které reprezentují školu a vzdělávají studenty o dění.

CHALK AND CHEESE

Máme tady horkou novinku, nový podcast, který rozjeli naši rodilí mluvčí.

„Hi, I’m Phil and this is Steve and Stephen” is the bright beginning that students can hear when they tune into the brand new podcast “Chalk and Cheese”, once the melodic jingle of Matthias Černý’s version of Gaudeamus Igitur fades into the background. And in the intervening 20 minutes before Matthias strikes up again, what can students expect to hear?

Well, it’s “Anything goes” since the podcast is for students to choose the themes and to ask penetrating questions which we will, honour-bound, try to answer. This is why we have created a Google Classroom code “z5zuuib”, where students can find not only the podcasts themselves, but also a Google Form showing some of the themes that students can choose from. Naturally, the Chalk and Cheese podcast is freely available in Spotify.

What was the inspiration? Two things really. Firstly, I have been improving my Czech by listening to the excellent podcast “Druhá Strana” about teaching by three Slovaňák teachers Mirek Kohut, Jindra Havelka and Irena

What’s the point of the podcast? Well, it’s called Chalk and Cheese, not only because of my name (it wasn’t my idea!), but also because the English idiom means differences in personalities and opinions. I think the three of us, while all being native Brits, have diverse upbringings and backgrounds, which brings a little spice to our conversations. We are able to “disagree agreeably” about various issues.

What have we published already? We’ve released two podcasts so far. The first one was covering the basics of our backgrounds, both where we are from and what secondary education we experienced. The second podcast is a kind of sequel, taking our stories through university to work experience and the road to becoming a teacher. There should also follow a third background podcast, which will bring us up to the present - how we got to the Czech Republic and how we got to Slovaňák itself.

What else is in the pipeline? Based on people’s requests, we should cover the US elections before they happen, some other explanations of political systems and current affairs themes, not forgetting culture and our views of Czech society “from outside”. Come Christmas, we’ll have a special edition to get everyone ready for the traditional British Christmas, or at least as we have experienced it both in the UK and here in the Czech Republic. But write in if you have any special preferences!

What are we hoping to improve? We are all new to producing a podcast, so give us a little time to get the sound right so we are all clearly audible, and to introduce new information and photos into the classroom and even Instagram, which is new for the three of us.

We’re also hoping to improve **your** English, so by listening to the podcast, we can guarantee you a rich range of expressions, idioms and “complex” structures which help students in their Cambridge exams. If we have time, we’ll leave some worksheets or even quizlets with the key words we have used during the podcast.

How often can you hear us? To be honest, we’re not quite sure. If no-one wants to hear us, then we won’t do any more. But never fear, we have great listening figures on Spotify for the first two episodes, so we’ll try to get out a new episode every couple of weeks. **So don’t forget to support us by listening to the Chalk and Cheese Podcast on Spotify or through the Google Classroom using the code “z5zuuib”**

EKOTÝM

Ekotým je jedním z novějších projektů, na kterém pracujeme jako studenti Slovaňáku ve svém volném čase pod vedením pana učitele Havelky a pana učitele Kohuta. Společně se snažíme, například prostřednictvím plakátů, šířit povědomí o důležitosti ekologie a o problémech spojených s ochranou životního prostředí, které ovlivňují naše každodenní životy. Naším cílem je dosáhnout skutečných změn, které budou mít pozitivní dopad nejen na naši školu, ale i na širší okolí.

Vzpomínáte si na zasněžené Vánoce, mírnější léta a nezaplavenou Českou republiku? Tyhle momenty nám proklouzávají mezi prsty a pomalu mizí, protože každý z nás svou činností, a to i nevědomě, přispívá k poškození planety. Klima se zřetelně mění a s ním i naše vzpomínky na chvíle, které jsme brali jako samozřejmé. Ekologie má zásadní význam – když chráníme životní prostředí, zajišťujeme lepší budoucnost nejen pro sebe, ale i pro další generace.

Není to jen o zachraňování ohrožených druhů nebo omezení používání plastových brček, ale také o tom, jak žijeme, co jíme a jak se chováme k přírodě kolem nás. Každý z nás může přispět k pozitivní změně, a pokud se spojíme, můžeme vytvořit svět, kde si budeme znovu moci užívat zasněžených Vánoc, příjemná léta a krásné krajiny Česka.

Ekologie není jen velké slovo, ale praktický a důležitý koncept, který se dotýká každého z nás. Je to o našem každodenním životě a rozhodnutích, která činíme, a o vlivu, který mají na naši planetu. Mnozí lidé si možná myslí, že ekologie se týká pouze velkých akcí a globálních iniciativ, ale pravdou je, že malé kroky, které podnikáme v našich domácnostech a školách, mohou mít obrovský dopad. Od šetření energiemi a vodou, přes třídění odpadu, až po zodpovědné stravování – každý z nás může přispět k udržitelnosti a ochraně životního prostředí.

Tím, že se aktivně zapojíme do ekologických aktivit, můžeme inspirovat ostatní a ukázat, že ochrana naší planety je úkolem nás všech.

Mezi hlavní ekologické problémy patří klimatické změny, globální oteplování, znečištění vzduchu a vody, úbytek rostlin a zvířat. Co to pro nás znamená? Možná se zdá, že ne mnoho – jen zmizelo pár ledovců a hladina moře se o něco zvýšila. Ale pravdou je, že se hladina moře za posledních pár desítek let zvedla až o dvacet centimetrů, což způsobuje zánik mnoha ostrovů a jejich kulturního bohatství. Česká republika není výjimkou – v červnu 2021 zasáhlo naši zemi tornádo 4. stupně, což ukázalo, jak ničivé mohou být přírodní jevy ovlivněné klimatickými změnami. Tento incident byl důkazem, že změnu klimatu musíme brát vážně. Klíčem ke zmírnění těchto dopadů je snížení emisí skleníkových plynů, zejména oxidu uhličitého. Přispět k tomu můžeme postupnými změnami a promyšlenými kroky, které dokáže zvládnout každý z nás, jako je šetření vodou, třídění odpadu nebo podpora místních produktů. K přírodě můžeme být šetrnější i využíváním hromadné dopravy nebo omezením konzumace masa – tyto kroky nám pomohou chránit přírodu a udržet planetu obyvatelnou.

S pomocí Eko týmu jsme už na škole podnikli několik kroků. Prvním cílem bylo vytvořit lepší podmínky pro efektivní třídění odpadu, a proto jste si jistě všimli nových košů na papír a plast, které jsou nyní v každé učebně. Navíc jsme po škole rozmístili plakáty upozorňující na problém plýtvání elektřinou a jídlem. Věříme, že tím zvyšujeme povědomí o těchto důležitých tématech a doufáme, že naše úsilí má smysl.

Pokud vás myšlenka našeho školního Ekotýmu zaujala, můžete nás sledovat na sociálních sítích – na Instagramu pod názvem [@ekotymsgn](https://www.instagram.com/ekotymsgn) a na Facebooku jako Ekotým Slovaňák. Můžete nás kontaktovat i e-mailem na ekotym@slovanak.cz.

Pokud byste se chtěli stát součástí našeho týmu a podílet se na zlepšování prostředí našeho gymnázia, neváhejte nám napsat! Naším cílem je zvýšit povědomí o ekologických otázkách a podporovat udržitelné praktiky v naší škole i v širší komunitě.

— **ECO TEAM** —

HISTORKY Z PRAHE

L. ZÁDRAPOVÁ 4.X

Následoval zhruba dvouhodinový rozhovor, kterým jsme si plánovali zkrátit čekání na check-in. Cesta vlakem nás navíc decentně unavila a přiblížila se i doba oběda. Rozhodli jsme se tedy zatím příliš nestresovat a vyřešit v první řadě naše prázdné žaludky. Zatímco někteří se ponořili do spárů “velkoměsta”, jež minimálně co do občerstvení, začalo celkem spolehlivě kopírovat americký model fastfoodových řetězců, já se společně s pěti dalšími spolužačkami rozhodla pro zdravější variantu. Zaměřily jsme tedy to salaterie. Když jsme se však pohodlně usadily, nedalo nám to a přemohla nás zvědavost zřejmě lehce říznutá s pudem sebezáchovy.

Bylo to právě tam, kde nás poprvé napadlo pořádně si proklepnout místo, na kterém jsme měli strávit příští dvě noci. (Ne, také nevím, proč jsme s tím všichni tak dlouho otáleli). Někde v hloubi duše jsme doufali, že zdání, tak jako už mnohokrát jindy, zkrátka klame.

Recenze však nevyprávěly o moc lepší příběh, než jaký jsme si za těch pět minut na místě všichni vydedukovali. Naopak přilily oleje do ohně.

Tu recenze, tam štěnice, tu stížnost, tam nějaká hrůza ve sprše. Veškeré pochybnosti a naděje, že se jedná o planý poplach, byly okamžitě rozptýleny přiloženými fotografiemi.

Když jsem si jednoho dne uvědomila, že jsem stanula na vrcholcích norského Bergenu, aniž bych jedinkrát navštívila naše hlavní město, byl to zajímavý podnět k úvaze. Měla bych se stydět? Přicházím o něco? Mám tam jet? Živě mám proto v paměti, kdy jsem se do Prahy dostala poprvé. Byla jsem v osmé třídě, ten den jsem slavila 14. narozeniny a celkem spolehlivě jsem splňovala některá kritéria stereotypního turisty. Dokonce i ten trdelník se mi tehdy dostal do rukou. Od té doby jsem však po několika dalších podobných výletech došla k závěru, že už mě tam nic moc uchvátit nedokáže. Viděla a zažila jsem toto a tamto, a co jsem neviděla, vidět jsem nepotřebovala. Tajemství Prahy tak pro mě bylo navždy odkryto, kapitola uzavřena, žádná další překvapení. Inu, to jsem neměla tušení, s čím jsme se tam jako třída 4.X měli letošní podzim setkat. Všechno to začalo poměrně úspěšně. Cestou vlakem ani metrem se nikdo nikde nezapomněl, měli jsme příjemnou časovou rezervu, ubytování bylo domluveno, slunce svítilo, ptáčci cvrlikali... (Tím posledním si vlastně nejsem až tak jistá. Ono v těch “metropolích” bývá celkem rušno.)

V hostelu jsme mohli check-in udělat až odpoledne, a tak jsme byli dočasně odkázáni na jejich úložné prostory. Mírně pochybné úložné prostory. Ono celkově to místo bylo takové pochybné. Přestože se nacházelo v samém srdci velkoměsta, jen pár krůčků od Staroměstského náměstí, bylo poměrně tmavé, vzduch značně vydýchaný, toaleta nesplachovala... Na první dojem poněkud silné kafe, ale zhyčkanost není dobrá věc. Slavnostně jsme se tedy namísto fňukání ponořili do naplánovaného programu.

Alespoň částečné rozptýlení jsme tak našli při prohlídce budovy Českého rozhlasu. Tam jsme v její první části sice spíše naslouchali slovům sympatické paní zaměstnankyně, avšak v té druhé se nám poštěstilo nahlédnout i do živého studia Českého rozhlasu Dvojka. A abychom toto štěstí umocnili ještě na druhou (haha), narazili jsme i na moderátorku a herečku, Terezu Kostkovou, která nám i mile popřála štěstí u maturity a zvěčnila se s námi na fotce přímo ve studiu. Myslím, že všichni stále pevněji doufáme, že má takové přání sílu minimálně tří čtyřlístků či sfouknutých narozeninových svíček, uvidíme v květnu.

A v momentě, kdy se k tomuto vytvářejícímu se obrázku připlety i zminky o krádeži z úložných prostorů (těch prostorů, kde jsme měli uschované téměř všechny osobní věci) či nevyžádané noční návštěvy pochybných zaměstnanců na pokojích, měly jsme jasno.

Nebylo jiných východisek. Pohotově a organizovaně jsme spustily vlnu paniky na třídní instagramové skupině s jasným cílem: co nejrychleji najít alternativu nebo se samým znechucením otočit na podpatku a prchnout zpátky do Brna. A tak se stalo, že skupinka studentů s jejich učitelským doprovodem zanedlouho přešlapovala před tím ubytovacím peklem a obvolávala hostely, hotely i kláštery, aby měla kde složit hlavu. Těžko si v ten moment dokázali představit, že budou zhruba o 90 minut později víceméně spokojeně ležet na pokojích hotelu, jenž byl od místa činu vzdálen sotva 300 metrů. Byly to však nervy. Jedna věc je do pochybného podniku vkročit, druhou je z něj paty bezpečně vytáhnout. Obzvláště, když už si provozovatel spokojeně mnul ruce nad představou obnosu, který mu byl slíben. Pojdme tuhle kapitolu spokojeně uzavřít. Náhradní ubytování bylo čisté, hezké, klidné a opět v centru.

Na pořadu dne bylo menší rozptýlení v podobě procházek Prahou spojených s kratším výčtem informací o vybraných památkách. Připravené, polopřipravené i méně připravené prezentace v angličtině se tak staly nedílnou součástí našeho programu.

Ale nepředbihejme, z prvního dne nám totiž zbyvá ještě jedna zásadní část programu - moderní inscenace světoznámé hry - Romeo a Julie.

Musím říct, že jsem byla poměrně skeptická. Naposledy, co jsem byla svědky zmodernizovaného Shakespeara, se mi totiž výraz v obličej samým zaražením smýkal do čáry a hlava mi div neupadla z krku, jak mi v průběhu hry padala únavou. To se však nedalo říct o variantě tohoto světoznámého dramatu, jež jsme zhlédli v ABC divadle v Praze. Ač bylo celé vystoupení silně alternativní, jednalo se o typ "alterny", kterou jsem já i další spolužáci dokázali ocenit. Většinou byli však oceňováni zejména Zdeněk Piškula v roli Romea nebo Filip Březina v roli Mercuria, a to (bohužel) z důvodů jiných, než čistě umělecko-hereckých. Inu, každý si najde svoje.

Úterý, čili druhý den naší poměrně skladné pražské expedice, bylo zároveň jediným celým dnem, který jsme ve městě strávili. Dopoledne jsme zamířili na místo, jehož budova patří k mým osobně nejoblíbenějším architektonickým záležitostem. Národní muzeum se mi zvenčí podařilo obdivovat již nespočetněkrát předtím, ale až v rámci "čtvrťácké" návštěvy Prahy se mi poštěstilo nahlédnout i dovnitř. A musím uznat, že mi brada padla ještě jednou. Většinu času jsem tak spolehlivě strávila s hlavou vzhůru a očima zkoumajícíma každý detail interiéru. V menší skupině jsme prošli zhruba dvě místnosti, než jsme našli místo, jež nás dokázalo spolehlivě fascinovat přinejmenším další hodinu. Možná je to trošku zvláštní, ale ony ty minerály opravdu byly takzvané "něco". Takže zatímco mnozí byli po určité době připraveni k odchodu, někteří byli stále zabráněni do šutrů. Dnes mohu tedy hrdě prohlásit, že se do Národního muzea budu muset brzy vrátit, abych si všechno doprocházela. A raději se obrovským obloukem rovnou vyhnu expozicím s minerály.

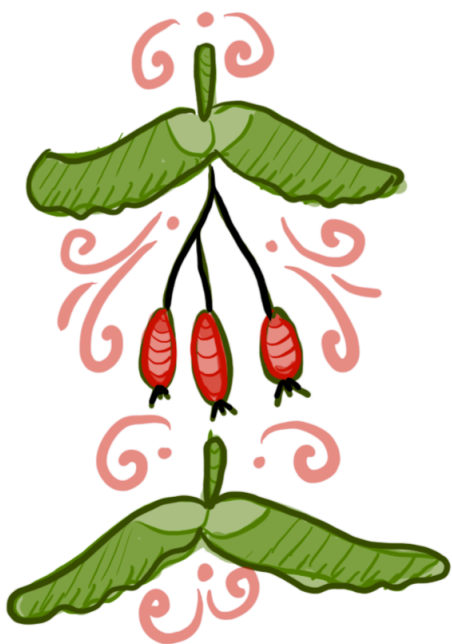
Odpoledne nás pak čekala výstava výtvarného umění Tima Burtona v Obecním domě. A jestli do té chvíle některý ze zážitků neposloužil jako zdroj neskutečné inspirace, pak jím tato výstava nepochybně byla. Když jsme se tak procházeli mezi všemi těmi skicami mnohdy zhotovenými na papírový ubrousek nebo zkoumali vystavené modely filmových postav, honily se nám hlavou všelijaké myšlenky. Mně, jakožto velkému fanouškovi Bartonova stylu, utkvěla hlavně jedna - jedinečnost netkví v dokonalosti a dokonalost není zárukou jedinečnosti. Samozřejmě je o mnoho jednodušší snažit se kopírovat přesné postupy a návody na dokonalost, než přijít s něčím výjimečným, nevidaným.

Moji perfekcionistickou duši jako by však ono uvědomění pohladilo po hlavě a s pusou na dobrou noc konečně alespoň na chvíli uložilo ke spánku. K čertu s návody a postupy, občas tu komodu z lkey musíte složit takzvané "na punk".

Druhý divadelní večer byl dlouho očekávanou událostí. Když jsme totiž na konci třetího ročníku vybírali hry, které bychom rádi zhlédli a byly cenově přijatelné, narazili jsme na... silně alternativní možnost. Hra "Vše o mužích" zněla už v základu jako něco, co jsme jako třída se značnou estrogenovou převahou potřebovali zažít, přiučit se. Původně jsme si mysleli, že bude hra náročnější na skousnutí spíše pro starší generace. Opak byl ale pravdou. Zatímco část naší třídy se upřímně bavila, já byla obklopena dalšími jako moje maličkost, co nevěřičně třeštili oči a mačkali si ruce kdykoli, když zaslechli něco takzvané "přes čáru". To mi tak přistála ruka na koleno, zezadu na rameni a my jen společně supěli až plakali. Možná nám mělo dojít, že hra snažící se zaobalit tematiku mužského světa do dvouhodinové hry, bude plná stereotypů, které si neberou servítky, když dojde na téma jako je nevěra, ženské křivky nebo naopak homosexuální pletky. Takže zatímco publikum ve středních letech upřímně otíralo slzy smíchu, minimálně u části naší demografické skupiny hra silně narazila. Co jiného také čekat od generace sněhových vloček, že ano?

Středeční ráno nám zasadilo poměrně silnou ránu. Snad to bylo emočním vypětím po zhlédnutí hře či samým uchvácením všemi těmi památkami (mrk, mrk), že některým příštího rána scházel jistý elán v chůzi. Program však zněl jasně: „Jdeme na komentovanou prohlídku pražské židovské čtvrti.“

Možná by se minimálně mně šlo jednodušeji, kdybych si s sebou toho rána nenesla hořké zklamání, jež představovaly mizerně připravené vejce benedikt, za které jsem toho rána musela zaplatit nekřesťanské částky v jedné z tamních kaváren. Inu, člověk někdy nevyhraje, to už je realita našeho světa.

Z celé prohlídky však musím vypíchnout jeden konkrétní moment, a to když jsme v jedné ze synagog narazili na menší výstavu kreseb židovských dětí z koncentračního tábora v Terezíně. Mezi kresbami zvířat, rodinných příslušníků a podobně byly k vidění i takové obrázky, kde děti zachytily hrůzy tehdejší doby a situace natolik dokonale, že nás mrazilo v zádech. Když dvanáctileté dítě na kus papíru nezhotoví nic jako krajinku, portrét, domácího mazlíčka ale svoji vlastní smrt, zanechá to jednomu na duši při nejmenším silný neklid. Nerada bych však končila celý článek na tak depresivní notu. Řeknu proto ve zkratce jediné. Nezapomínejme. Jsou věci neodpustitelné, které však nenapravíme kolektivním vyhýbáním se a odmítáním skutečnosti. Nevědění a lhostejnost jsou přesně ty věci, které vedou společnost do jámy Ilové.

Nebudete věřit, ale již se opět nacházíme na konci našeho příběhu klasicky barvitě obohaceného o nejednu osobní zkušenost a rovinu. Výlet to byl plný překvapení, místy až adrenalinu, ale především jeden z těch posledních milníků našeho studia na Slovaňáku. A minimálně já mám to štěstí říci, že na něj přes všechny objektivní i osobní strasti budu vzpomínat v dobrém, protože v Praze je přeci bláze. 😊 Byl totiž přesně tím zpestřením, které jsme na začátek tohoto nelehkého roku potřebovali. A teď mě omluvte, jdu dořešit názvoslovi hybridů...

INTERVIEW

DÁLKOVÝ VÝSLECH NAŠICH DVOU NOVÝCH UČITELSKÝCH TVÁŘÍ

ELEN KLÍČNÍKOVÁ

Pani učitelka, slečna Andrea Teclová
Pan učitel Filip Versteeg

Jak se cítíte po začátku školního roku?

Každý den je to jinak. Někdy si říkám, že být učitelkou je nejlepší práce a nechtěla bych už dělat cokoli jiného. Jindy jsem ze školy otrávená a už se těším na víkend.

Plný dojmů a poznatků. Za pouhé 2 měsíce se toho navalilo hodně a ve značné rychlosti. Zejména však převažují dojmy pozitivní, atmosféra na škole je skvělá, příjemná a veselá.

Odkud pocházíte? Na jakou jste chodila střední školu?

Pocházím z Vysočiny, z malé vesničky poblíž Havlíčkova Brodu, kam jsem chodila na gymnázium.

Pocházím z Jihlavy, krajské město na Vysočině mezi Prahou a Brnem. V Jihlavě jsem také chodil na Soukromé gymnázium Ad Fontes, ze kterého mám skvělé středoškolské vzpomínky.

Byl/a jste pilným studentem, nebo flákač?

Byla a stále jsem trochu flákač.

Upřímně záleželo velmi na předmětech a jednotlivých učitelích. V ZSV (občanská výchova), dějepisu, angličtině a češtině jsem se snažil více, v ostatních předmětech to bylo horší. Nejhorší to bylo asi v chemii a francouzštině. Tyto předměty mě bavily, ale neměl jsem k nim asi takové nadání, takže to někdy dopadalo tak, že jsem je občasné flákal.

Co vás přimělo stát se učitelem/kou?

Dospěla jsem k tomu postupně. Tohle povolání je spojení mých oblíbených předmětů a práce s lidmi.

To je dobrá otázka. V mém případě to nějak přišlo postupným vývojem. To rozhodnutí vykristalizovalo až v rámci mého magisterského studia, a to zejména díky semestrálním praxím na různých středních školách. Tedy v letech 2022 až 2024 jsem přirozeně došel k zájmu o tuto profesi.

Bylo by vaše mladší já překvapeno, že jste se stala učitelkou? Co jste chtěla být jako malá?

Asi by mě to zas tak nepřekvapilo. Učitel je pro každého žáka dobře představitelné povolání, takže to pro mě vždycky byla jedna z možností. Nejvíce jsem si ale přála být bioložkou, chtěla jsem zkoumat, psát knížky a točit dokumenty o mořských tvorech.

Osobně si myslím, že by mé mladší já překvapené bylo. Ještě na střední škole před maturitou jsem si nebyl jist, co bych chtěl dělat za činnost. Věděl jsem určitě, že to bude spíše humanitního zaměření. Také podle toho jsem si dával i přihlášky na vysokou školu. Jednu dobu jsem dokonce přemýšlel i nad oborem Scenáristiky na FAMU, ale jsem rád, že jsem nakonec zavítal do Brna než do Prahy. Tedy přesnou představu jsem dlouho neměl, ale byl jsem si jist, že technický nebo přírodovědecký typ příliš nejsem, i když mě osobně bavily i tyto předměty.

Jaké jste měla pocity při vaší první hodině jako učitelka? Měla jste z něčeho obavy? Co se vám před hodinou honilo hlavou? A jak to nakonec dopadlo?

Samozřejmě jsem měla trému. Bála jsem se, že mě studenti nepřijmou, že mě nebudou respektovat nebo že je vůbec nebude zajímat můj předmět. Nakonec mě přijali docela dobře, dokonce se našli i studenti, které to zajímalo.

Pokud to vztáhnou na svoji první hodinu už jako vystudovaný učitel, tak to vlastně bylo právě první zářijový týden na našem Slovanském gymnáziu. Zpočátku přiznávám, byl jsem trochu nervózní, kdo by nebyl že. Ale těšil jsem se. První hodiny byly takové poznávací, protože když jsem pro studenty a studentky kompletně nový učitel, bylo třeba se navzájem poznat. A to musím říci, alespoň z mé strany, bylo velmi příjemné a uvolněné. Třídy se mnou otevřeně komunikovaly a můžu si troufnout říci, že mě už vzaly za svého.

Obavy jsem přímo neměl, ale záleželo mi na tom, abych vkročil tzv. "pravou nohou" do všech mých tříd a abychom si navzájem "sedli".

A co se mi honilo hlavou? Já už ani pořádně nevím, bylo toho tolik na začátek, že jsem si primárně říkal, aby vše proběhlo pokojně, vesele a mile, a ono se to nějak, snad dobře, vyvrbí.

Je nějaká věc, kterou vám při vašem studiu dělal učitel a vy jste se zařekl/a, že ji svým studentům nikdy dělat nebudete?

Nikdy bych nechtěla své studenty ponižovat. Samozřejmě nelze, aby se vždycky všichni cítili jen příjemně. Člověk musí snést jistou míru diskomfortu, aby se přiměl k práci. Ale shazování studenty leda odradí.

Ne že bych to nějak osobně zažíval sám, ale řekl jsem si, že nechci nějakým způsobem své studenty zesměšňovat nebo ponižovat. Ano, legrace musí být a je dobré si dokázat sám ze sebe legraci udělat či klidně popíchnout takto druhé, zažil jsem situace, kdy to ze strany učitele nebo učitelky bylo až příliš a že to dané studentce/studentovi nemuselo být příjemné. A zároveň bych byl rád všeobecně fér, mít jasně nastavená pravidla a pevný přístup, ale nedělat podrazy. To studenti hned vycítí a nemají to rádi.

Kdo nebo co ve vás vyvolalo lásku k vašemu předmětu?

Už od základky mě počítání bavilo. Svým okolím jsem byla od matematiky i fyziky trochu odrazována. Říkali mi, že je to náročné. Já se v tom ale našla a tu výzvu jsem přijala.

Z jisté části to byl právě můj vyučující na gymnáziu, který učil občanskou výchovu a dějepis. Jeho osobité hodiny i zajímavý přístup mě v mnohém nadchly. Avšak z druhé strany jsem sám inklinoval k těmto předmětům už delší dobu, již od mladého věku jsem rád navštěvoval různá muzea, hrady, zámky, četl knihy o historii a poté se k tomu přirozeně nabalil zájem o politické dění, filozofii či umění.

Které oblasti ve vašem předmětu nemáte, a naopak máte ráda?

V matematice mám ráda matematickou analýzu, algebru, teorii čísel a teorii množin. Nejméně ráda mám asi konstrukční geometrii. Ve fyzice nemám výrazné preference konkrétních oblastí, ale užívám si příklady, ve kterých využívám více částí matematiky i fyziky.

To je poměrně složitá otázka. Obecně se to takto asi nedá říci, protože asi každá oblast mých předmětů mě určitým způsobem baví. Ale kdybych měl opravdu jmenovat, tak například co se týká dějepisu, tak mě tolik asi nebaví raný novověk, tedy hned období po pádu Římské říše (ale i toto období je samozřejmě zajímavé). A naopak mě asi nejvíce baví učit v dějepise novověk a moderní dějiny. Co se týká Nauky o společnosti, tam mě asi nejméně baví teoretické právo (to jsou různé definice a termíny, jako jsou "právní normy, právní předpisy" apod.). Naopak největší zájem mám o politologii, sociologii a filozofii.

Se kterou historickou postavou z vašich oborů byste se chtěl/a setkat?

Těch je hrozně moc. Ale kdybych měla zvolit jednoho, tak asi Leonhard Euler.

Opět složitá otázka, protože takových možných postav je hrozně moc. Přes různorodé filosofy až po klíčové historické postavy, které dokázaly něco převratného a svojí odvahou dokázaly pozitivně ovlivnit chod dějin.

Takže to by byl velice dlouhý seznam... ale tak pokud musím aspoň někoho jmenovat, tak by to třeba mohl být Karel Kryl, Albert Camus, T.G. Masaryk, Václav Havel, J.F. Kennedy nebo Ronald Reagan...

Vyhovuje vám oslovení "paní učitelko"?

Vůbec ne. Ještě jsem si úplně nezvykla. Nejraději mám oslovení křestním jménem.

Je podle vás důležité zaměřit se v dějepisu na výuku moderních dějin?

No samozřejmě, ale je nutné mít na vědomí, že ty moderní dějiny nespady z ničeho nic z nebe, ale navazují na předchozí století, a to zase navazuje na předchozí století, tedy vše je to navzájem propojené. Proto je podstatné se učit dějiny v návaznosti. Ale pokud bych se měl vrátit k otázce, tak rozumím, že moderní dějiny jsou nám nejbližší a nejvíce nás ovlivňují, proto by se jim mělo dostávat značné pozornosti.

Překvapilo vás něco na práci učitele? Vyskytla se u vás už nějaká zklamání v této práci?

Překvapilo mě, jak je to časově náročná práce. Zklamaná jsem z každé hodiny, kdy mi přijde, že jsou studenti nespokojení nebo znudění.

Překvapil mě objem povinností, které s učitelstvím jako takovým přicházejí. Je totiž bláhová představa si myslet, že učitel má na starosti jen a pouze učit a zkoušet dané znalosti, ale s učením jako takovým se váže spousta vedlejších pracovních povinností, které je třeba plnit. Takže učitelská práce nikdy nekončí. Přímou zklamání jsem asi nezažil, ale jasně že zamrzí, když někdy nějaká hodina nevyjde podle plánu, ale tak to je přirozené.

Máte nějaký vtipný zážitek z praxe?

Stalo se mi to, co se studentům učitelství na praxích stává běžně – spletli si mě se studentkou.

Ty jo, v tomto momentu si na nějaký konkrétní nemohu vzpomenout, ale byla jich spousta. Asi každý den přijde alespoň něco málo humorného, co člověku při nejlepším zlepší náladu. Vzpomínám si, že na jedné škole jsem zjistil před hodinou, že nefunguje v celé budově technika, tudíž jsme se museli přesunout do jiné učebny, takže hodina byla už snad za polovinou a studenti příliš nedávali pozor, ale ve finále je třeba takové situace brát s humorem. A jinak celkově, učitelství přináší snad každý den nějakou veselou

či humornou příhodou, a to mám také na této práci rád. Mnohé studentské hlášky z mých hodin si pamatuji dodnes a byly k popukání. A to nemluvím o některých odpovědích v testech, humor a vynalézavost některých studentů a studentek je stále překvapující.

Co vám pomáhá vypořádat se se stresem? Co děláte jako relaxaci od práce?

Procházkou se psem.

Když mám prostor a čas, tak si rád zajdu občas do sauny, nebo alespoň jednou týdně si zacvičit do posilovny. Celkově aspoň nějaká fyzická aktivita velmi pomáhá v odreagování. Také je příjemné posedět po týdnu s kamarády a probrat vše možné z našich životů. Práci nyní téměř žiji, ale je třeba někdy vypnout a bavit se také o něčem jiném než o práci. V neposlední řadě je to rozhodně hudba, bez hudby bych si život dokázal těžko představit. A také jsem si občas zahrál nějakou hru na počítači, ale na to nyní není už tolik času či nálady.

Co je vaše guilty pleasure?

Mám ráda sladké a jídlo obecně.

Těch je asi více, ale tak kupříkladu si rád prohlížím nově vydané odborné knihy v knihkupectví k předmětům, které učím a někdy se rozhodnu i nějakou koupit. Ale potom nastává fáze, kdy danou knihu nestíhám přečíst a pouze na mne smutně kouká z poličky. Stejně tak mám rád i společenské události různého typu, na které však nemám příliš času, ale nejraději bych byl na mnohých místech zároveň. A v neposlední řadě to je sledování politického dění nebo vyspání se bez budíku na druhý den.

Co je vaše oblíbené jídlo?

Suché špagety se sýrem.

To by bylo opět na dlouhý seznam. Ale když bych musel opět jmenovat, tak by to byly asi lasagne, křenová omáčka, svičková nebo pečená kachna s bramborovými knedlíky a zelím, to je velká dobrota. A mám rád také exotičtější kuchyni, tudíž asijská nebo indická jídla nemohou chybět.

Jaká věc byste byla, kdybyste byla přírodní katastrofa?

Asi požár.

Na to se mě v životě tedy ještě nikdo nezeptal. Asi bych metaforicky řekl, že nějakou z vodních katastrof, jako je tsunami nebo potopa? Na jednu stranu dokáže být voda jako živé velmi klidná a mírná, ale během chvíli se může rychle vyličit z koryta. Tudíž když to převedu k sobě, jsem velmi klidný povětšinou, ale když už mě něco rozhodí, tak se opravdu rozčilím.

Míchat krupicovou kaši nebo nemíchat?

Krupicovou kaši mám ráda samotnou (bez Granka, bez másla), takže netřeba míchat.

Jsem zastáncem spíše nemíchání. Míchání přeci pokazí ten estetický zážitek a postupné ujidání z okraje do středu...

Na tyto otázky odpověděl jenom pan učitel Versteeg. Paní učitelka Teclová nevěděla, jak odpovědět.

Jaké je vaše nejoblíbenější místo na zemi?

Samé složité otázky, toto není jednoduché odpovědět, těch je... Ale asi to budou různorodá místa, zákoutí a části Jihlavy, z které mám mnohé, nezapomenutelné a krásné vzpomínky.

Jaká je vaše oblíbená vzpomínka z dětství?

Řekl bych moment, kdy jsem poprvé v životě viděl moře, to byl pro mě nezapomenutelný zážitek.

Co byste na školství změnil?

To je na dlouhý literární elaborát. Ale asi nejvíce to, aby se učitelé mohli věnovat primárně a hlavně učení a učitelství a nebyli zahlcováni jinými povinnostmi, které s učením často příliš nesouvisí. A celkově zátěž učitelů z různých důvodů, některé z nich více a některé z nich méně pochopitelné, je celkem vysoká a není to na první dobrou vidět.

Byl bych rád, kdyby učitel byl primárně učitelem a méně sekretářem či úředníkem.

Jaký je váš názor na známky?

Na jednu stranu jsou důležité, protože velice jednoduše mohou ukazovat výkony jednotlivých studentů. Na druhou stranu je známkování pro mě někdy náročné, zejména právě v humanitních oborech. Rád totiž využívám formu otevřených otázek, a to se hodnotí obtížněji, než otázky typu "a,b,c", které však za mě nemají takovou vypovídající hodnotu. Známky navíc nerozhodují o tom, jak je daný student obecně inteligentní, šikovný či chápavý, popisují pouze a primárně výkony k určitému testu či výkonu, a tak i ke známkování přistupuji.

Máte nějakou nevšední zálibu nebo koníček, o kterých nikdo neví?

Nevím, zda se jedná o nevšední zálibu či koníček, ale dlouhodobě se angažuji v kulturně/umělecké oblasti, sám jsem u nás v Jihlavě už 5 let členem takového našeho amatérského uměleckého spolku. A když to vztáhnou přímo k sobě, tak se občasně věnuji psaní poezie a do budoucna bych chtěl napsat i nějakou prózu či vydat sbírku.

Bylo těžké vymyslet váš první test?

Částečně ano, celkově se snažím tvořit testy tak, abych hlavně zjistil, jak studenti dané látce rozumí a jak o ní přemýšlí. A také je nutné přemýšlet a vyvažovat náročnost, čas na test a také to hodnocení znalostí. Ale myslím, že spíše náročnější bylo pro studenty můj test splnit a následně pro mě je opravovat 😊.

NEKONEČNÁ SMYČKA ČESKÉHO FILMU

E. DRÁPELOVÁ 2.B

*„Přejdi Jordán řeku všech nadějí
Ona smyje tvé stopy i rány ti zkropí
A trest ti pomůže nést
Přejdi Jordán řeku všech nadějí
Snad tam na břehu druhém zas rozoráš pluhem
Tu step a sklidiš svůj chléb...“*

Vlny. Třetí film Jiřího Mádlů zachycuje období pražského jara z pohledu zaměstnanců a zaměstnankyň Československého rozhlasu, konkrétně Redakce mezinárodního života. Zaznamenal obrovský divácký úspěch v kinech i na filmových festivalech. Některé tedy příliš nepřekvapila zpráva, že letos vysílá Česká filmová a televizní akademie (ČFTA) do boje o sošku za nejlepší cizojazyčný film na Oscarech právě je. Oficiální nominace americká akademie filmového umění a věd zveřejní 17. prosince, pojďme se ale podívat, zda heroický příběh z období okupace, byl opravdu tou nejlepší volbou a zda nás na druhé straně oceánu bude čekat vytoužená zlatá soška.

Jedním z hlavních důvodů, proč ČFTA naplnila očekávání zainteresované veřejnosti, je historie českých nomináčních pokusů. Naposledy se do užšího výběru pěti nejlepších dostalo drama Želary (2003), o tři roky dříve to byl snímek Musíme si pomáhat. Minulý rok nás neúspěšně reprezentoval příběh sourozenců Mašinových - Bratři. Všechny zmíněné filmy pohlížejí zpět, do dob temného protektorátu Čechy a Morava nebo vykreslují následnou totalitní komunistickou vládu. Kroky České akademie jsou tudíž v jistém směru logické. Vždyť nám podobný přístup v minulosti vynesl již tři křídlená ocenění. Poslední dobou se však tato taktika spíše nevyplácí. Na to, než Jan Svěrák ke svému oscarovi za Kolju přidá tolik očekávaného bratříčka, si asi ještě dlouho počkáme.

Argument, že česká kinematografie je tvořena převážně komediemi a historickými filmy, můžeme ihned zavrhnout. Není těžké v letošní sbírce nalézt odvážnější nebo tematicky zajímavější výtvar, neboť jako druhá za Vlnami skončila v odborném hlasování Američanka, retrospektivní a poněkud surrealistický příběh dětí z komunistických dětských domovů.

Třetí se pak umístil Mord, debut studující českou mentalitu prostřednictvím tradiční české rodinné akce - zabíjačky. A mohla bych klidně pokračovat i dále. Klára Tasovská představila unikátní dokument o fotografce Libuši Jarcovjácové, složený ze zhruba tři tisíců jejích fotografií. Světýlka, kde si během jednoho letního dne šestiletá Amálka začne uvědomovat manželskou hádku rodičů. Tyto filmy by možná z Ameriky nedovezly Oscara, ale rozhodně mají velký potenciál.

Jiné vysvětlení kroků ČFTA objasňuje seznam nedávných vítězů této kategorie. V poslední době jsou totiž oblíbené historické či přímo válečné filmy. 2023 ovládla Zóna zájmu ze Spojeného království, a to bezesporu zaslouženě, a 2022 německý Na západní frontě klid natočený podle předlohy slavného Remarqueova románu. Máme chápat naši nominaci jako pokus vyrovnat se těmto trháčkům? Pokud ano, stále máme na čem pracovat. Vizáží a pojetím příběhu sice Vlny připomínají hollywoodskou produkci, ale koncept hrdinů neohroženě bojujících za správnou věc proti nespravedlnosti a útlaču za cenu osobních obětí přestává být v poslední době populární. Lidé jsou komplikovaní, a ačkoliv hledáme útěchu, neměli bychom ji nalézat v černobílých příbězích, kde jakoukoliv složitost lidské mysli upozadíme jasnými gesty. A to je dle mého názoru hlavní slabinou tohoto filmového trháku.

Filmový historik Michal Bregant pro text Barbory Sochorové ze Seznam zpráv uvedl, že filmy zabývající se současností mají pravděpodobně větší hodnotu než filmy historické, poněvadž vytvářejí paměť naší doby, stávají se vodítkem pro pochopení stávající generace generacemi budoucími. Já nemohu nesouhlasit a dodávám, že pokud se chceme v zahraničí prezentovat jako moderní země, měli bychom i na červený koberec pouštět nové neotřelé myšlenky zpracované do vizuální podoby a hlavně se nebát riskovat. Jaký má smysl držet se zavedeného vzorce, když ten už dávno není zárukou kvalitní divácké zábavy?

Problémem české kinematografie tedy není nedostatek hodnotných filmů, naopak. Jak už jsem zmiňovala výše, na výběr máme z mnoha neskutečných příběhů od talentovaných mladých tvůrců a tvůrkyň nebo i dávno známých jmen. Ano, náš filmový průmysl je na vzestupu, stačí si jen vybrat. Koneckonců i Vlny samotné mají něco do sebe. Vyvolávají emoce, a pokud to bude profesionálům za oceánem stačit, jen dobře. Ale pokud ne, vždycky to můžeme zkusit příště. Kdo ví, možná se v roce 2025 konečně poučíme.

POVÍDKA

Pan Makovička měl zpoždění. Bylo deset hodin, on seděl za stolem s tmavě modrým šálkem černé kávy a hleděl na kuchyňské hodiny, jejichž ručička jako vždy běžela o celých dvanáct minut napřed. Čekala ho neodkladná kontrola u zubaře a ještě se nestačil pustit do svého chleba s džemem, neuvázal si kravatu, dokonce si ani nevyčistil zuby a neupravil patku na hlavě. Rychle do sebe obrátil obsah oblíbeného hrnku, přičemž si popálil jazyk a rozběhl se rychle do koupelny.

Toto rozhodně nebylo obvyklé nedělní dopoledne. Ovšem jeho neteř provozovala lékařskou praxi a neděle měla vždy vyhrazené pro bezplatné prohlídky příbuzenských chrupů. Na moment zalitoval nedávné návštěvy rodinné oslavy, kde ho čerstvě promovaná dentistka upozornila na tři jím zanedbané kazy a doporučila mu, aby urychleně vyhledal odbornou pomoc.

Vyplivl do umyvadla poslední zbytky mentolové pasty. Pak si ve skříni vybral žlutohnědou vázanku. Svazek klíčů ležel jako obvykle v misce zahrabaný pod hromádkou oblázků, dovezených z dávné dovolené u Černého jezera. Před panelovým domem na něj čekal otlučený Fiat. Nasoukal se do něj, otočil klíčky v zapalování a vyjel z liduprázdného parkoviště.

Zapnul rádio. Z přístroje se ozval hlas oblíbeného moderátora Jiřího Kolbaby, oznamující nepřerušovanou hodinku českých a slovenských hitů, kterou odstartovala country píseň zpěváka Waldemara Matušky. Nálada Herberta Makovičky prudce vzrostla. Napojil se na hlavní palci vyťukávaje melodii do volantů.

Vida, nikde žádná zácpa, liboval si. Všechny semaforey jako na povel svítily zeleně, proto plynule pokračoval až k místnímu hypermarketu Silver, kde ho konečně zastavila červená před přechodem pro pěši. A hele, není to pes pani Konvalinkové? Přes silnici se šinula strakatá sešlá fena, kvůli které jeho sousedka nedávno oblepila celé město plakáty, které slibovaly nálezci tučnou odměnu.

Řidič se na chvilku zamyslel, zda má vystoupit a uprchlíci polapit. Lehké dilema mu pomohl rozřešit semafor, jež přeskočil z červené rovnou na zelenou. Absence oranžového mezistupně si ujiždějíci Makovička vysvětloval vybitou baterii.

V duchu už sepisoval stížnost adresovanou ředitelství silnic a dálnic, když jej upoutala další zvláštnost. Naproti neteřině zubařské ordinaci vyrostla oblundně mohutná hala s bílou omítkou, nad kterou vztyčili křiklavý transparent hlásající „Výprodej rogal, kupujte právě teď, ceny jsou totiž nesmírně vysoko.“ Prohlížel si reklamu s ústy dokořán. Nakonec mu pohled sklouzl k náramkovým hodinkám a tlumeně zaklel. Už půl hodiny měl sedět v křesle v pokoji zatuchlém dezinfekcí s výhledem na višňový sad a nechávat dceru svého jediného bratra vrtat v jeho drahocenném nechtěně zanedbaném chrupu. Rychle zabouchl dveře auta.

Na stěnách čekárny visely plakáty zachycující rozličné nemoci dásní, ze kterých pacientům vstávaly vlasy hrůzou, pana Makovičku ale neděsily. Prošel kolem prázdných plastových sedaček a zaklepal. Když nikdo neodpovídal, rozhodl se netrpělivě použít zvonek. Rozezněl se bzučák, hlasitý až člověku třeštila hlava. Vzal tedy za kliku a vstoupil. V pološeru rozeznal úhledný psací stůl, lehátko s odlupující se koženkou i okna zatažená zažloutlými žaluziemi.

„Haló.“ Přešel znepokojeně ke stolu a postupně otevřel všechny zásuvky. Prázdné. Prohledal i ostatní místnosti, toalety, sklad čistícího náčiní, dokonce vyběhl do poschodí, aby zjistil, zda se někdo neskrývá v patře.

Zatočila se mu hlava. Herbert Makovička neměl rád, když se dělo něco, co si nedokázal jasně vysvětlit, na co nemohl ukázat prstem, označit příčinu opuštěného domu, který by vůbec opuštěný být neměl. Vypotácel se ven a zamířil k autu. Jako bez duše se půl minuty dobýval do šedého vozu, než konečně vytáhl z kapsy ovladač. Padl vysíleně na sedadlo a těžce oddechoval.

Nepatřil mezi vlastníky mobilních telefonů, dokonce neměl zabudovanou ani pevnou linku. Ještě nikdy se necítil tolik odtržen od reality jako teď. Roztřeseně nalaдил rozhlasovou stanici Jiřího Kolbaby.

„Svíti, svítí slunce nad hlavou, svítí, až háj se zelená... Přerušujeme naši československou hodinku neodkladným hlášením. Armáda Antona Pavloviče překročila hraniční Hlubokou řeku. Jména měst, která nyní zazní, byla nebo budou během osmačtyřiceti hodin evakuována. Čáslav, Nový Komin, Řečnice, Stará Vešná, Pavlín, Černice a Velké Zemnice. Pokud se někdo z posluchačstva stále nachází ve zmíněných obcích, doporučujeme okamžitě si sbalit to nejnnutnější a vzít nohy na ramena. Pokud víte o někom, kdo vědomě i nevědomě neuposlechl výzvu k evakuaci, nevracejte se pro ně, je-li vám život milý. Konec hlášení. ...k tomu zpívá les i louka, kdo jen trochu správně kouká, uvidí, co krásy tahle země má.”

Následující události má poslední obyvatel obce Velké Zemnice jako v mlze. Pamatuje si jen historicky první přerušování československé hodinky naléhavou zprávou. Pamatuje si seznam měst odsouzených k záhubě a oznámení o překročení hraniční Hluboké řeky armádou nelitostného diktátora Antona Pavloviče. Ruce mu sklouznou z volantů, auto jedoucí rychlostí sedmdesát dva kilometrů v hodině se řítí po silnici rovně jako pravítko. Pravá noha drtí pedál, rychlost narůstá a konec se blíží. Evakuace... Jak jen mu mohla uniknout jeho jediná šance? jak jen na něj mohli všichni zapomenout? Teď poprvé za svůj osamělý život si připadal opravdu sám.

PROČ BY ZA MĚ ESEJ (NE)MOHLA NAPSAT UMĚLÁ INTELIIGENCE?

JOLANA KAŠPÁRKOVÁ 3.C

Umělá inteligenci neboli AI, je de facto inteligence projevaná stroji, především počítači, a novodobý vědecko-sociální fenomén. Možnosti simulace něčeho tak komplexního, jako je lidská inteligence, je totiž obrovským krokem jak v oblasti vědy a techniky, tak ve společnosti jako takové. Robotika se touto převratnou technologií zabývá již několik desítek let, nicméně šlo vždy spíše o jednotlivé výzkumy a studie, většinou občanům nepřístupné, a pro některé dokonce nelákavé. AI se do povědomí veřejnosti dostala již dříve, a to pomocí virtuálních asistentů, jak se stalo například s příchodem Siri od iOS roku 2010. Dalším velkým krokem, jehož důsledky se zdají být nesmazatelné, bylo zpřístupnění ChatuGPT veřejnosti 30. listopadu 2022. Otázka, zda-li jsme byli jako společnost připraveni na její příchod, je již zcela zbytečná, protože kostky již byly vrženy. Někomu děsí, jiného fascinuje a některé ani nezajímá. Jisté však je, že s každým dnem proniká umělá inteligence do našich běžných životů čím dál více, zapouští v nás své kořeny a spolehlivě si hledá své vlastní místo ve společnosti. Sotva jsme se před dvěma lety stihli smířit s její existencí a přijmout fakt, že se toto sci-fi nachází jen pár kliknutí na displeji či klávesnici od nás. AI je totiž invazivně rychlá, nezměrně všestranná a skýtá nám zdánlivě nekonečné spektrum možností svého využití. Generace studentů, tedy i ta moje, dozajista pracuje s umělou inteligencí skoro na denní bázi, a vzdělávací instituty byly proto donuceny začít uvažovat nad budoucností, kdy bude řádná definice hranic využívání AI při psaní odborných prací klíčová.

Otázka nasnadě, zda by za mě AI mohla napsat esej, se na první pohled nezdá být složitá. Když opomeneme veškerá tvrzení, že AI je teprve v plenkách, že ještě nemá vychytané všechny nedostatky a že se stále ještě učí, a pohlédneme pravdě do očí, dospějeme k uvědomění, že je to celé až znepokojivě jednoduché. AI je v dnešní době více než schopná nějakou tu esej napsat. Po zadání tématu, rozsahu a stylu psaní stačí odeslat náš požadavek a před našima očima se z ničeho rodí řádky a řádky textu jako mávnutím kouzelného proutku.

Tyto řádky pak můžeme s pomocí jiných druhů AI dle libosti překládat, opravovat gramatické chyby či nechat jinou AI zkontrolovat, aby náš text nezněl moc jako AI. Poslední příklad je sice docela paradoxem, každopádně velmi reálným a tím pádem svědčícím o opravdovém rozsahu schopností umělé inteligence. Takže prakticky řečeno? Ano, AI by mohla napsat esej, a to dokonce takřkajíc levou zadní.

Než se však ptát, jestli by to AI mohla udělat, bychom se měli ptát, proč by to AI měla udělat. A jelikož příkaz k napsání eseje odešle člověk, je tedy otázkou, co povede člověka, v tomto případě s největší pravděpodobností studenta, k takovému činu. Jedním z důvodů může být pouhá, lidem vrozená, zvědavost a chuť něco udělat jenom proto, že to chceme zkusit a chceme vědět, co se stane. Problematika automaticky generovaných textů mě ovšem nezajímá tolik z pohledu výchovně vzdělávacích institutů, jako z pohledu samotných autorů či polo autorů textů.

Nejllepší bude začít přímo u zdroje. Nemyslím však u umělé inteligence, nýbrž u člověka, který celý proces vzniku AI eseje spustí. Jako vzorek si vezmeme průměrného žáka střední školy. Představme si, že ji chce použít, aby nějakou tu třístránkovou esej nemusel psát on sám, například proto, že má na mysl i práci jiné záležitosti. V zadání se sice použití AI výslovně nezakazuje, každopádně se počítá s tím, že esej napíše student sám. Je možné, že jsou na žáky jeho školy kladeny vysoké nároky a on si chtěl jen ulehčit od dlouhého seznamu dalších úkolů. Nebo si špatně rozplánoval týden a nemá dostatek času na podání dostačujícího výkonu vlastní silou. Anebo se zkrátka rozhodl, že touhle cestou to bude jednodušší a rychlejší. Nezbyvá tedy než se zajímat, jaký dopad může mít toto rozhodnutí na různé stránky lidské psychiky. Jelikož se nejedná o odbornou studii, nehodlám zabíhat do přílišných detailů, koneckonců na toto téma již byly provedeny řady a řady skutečných výzkumů. Důležité mi přijde zmínit se o morální stránce osobnosti.

Použití AI by se tady dalo pokládat za podvod a vydávání AI textu eseje za svůj vlastní rovněž. Velkou roli samozřejmě hraje etické nastavení každého z nás.

Existují lidé, již AI nepokládají za špatnou technologii, naopak, jsou z ní a jejich schopností nadšeni, protože konečně nemusí tolik pracovat. Proč by se měli zdoluhavě snažit vyhledávat informace, nebo spíš jejich kousky, z dvaceti různých internetových stránek, článků či rubrik a skládat je dohromady tak, aby dávaly smysl, když se stejné o cílový předmět tolik nezajímají. Měly by však jejich vygenerované texty být na stejné úrovni jako texty těch, kteří si s nimi naopak dali tu práci a strávili nad nimi svůj volný čas? Za mě rozhodně ne a myslím, že to je vcelku většinová odpověď, protože jsme již od útlého věku vedeni k dodržování pravidel fair play. Skvělé, shodneme se na tom, že to není fér. Co ale většinou nevíme, je, jak takové malicherné podvody odhalit. Souhlasím, že v některých případech je až očividné, že žák práci napsat nemohl. V jiných už to však může být složitější. Posuzování tak záleží hlavně na učitelích, ale velká část zodpovědnosti leží také na bedrech žáků samotných. A i když se otázka: „Dokážu žít s tím, že jsem svou esej nenapsala já?“ zdá být dosti dramatická, ve své podstatě je zcela na místě. Práci, jež jsem neudělala já, vydávám za svoji a s tímto tvrzením ji odevzdávám učiteli, který na to nepřijde, a dostávám dobrou známku. Ano, dalo by se to zamluvit jako osobní úspěch, přechytračení systému a jakési vzrušení ze zakázaného ovoce. Ale onen akt je jen krůček od ošklivých označení jako lež, krádež či plagiátorství. To poslední sice ještě nemá jasně vytyčené hranice, respektive zatím není zvykem uvádět AI jako zdroj. Jedná se o záležitost trestní, na které nechceme nechat dospívající navykát už na střední škole. Za úvahu také stojí, zda by se žáci podvodů dopouštěli, kdyby nebyli přehnaně motivováni či vystrašení známkami. Protože, pokud by opravdu šlo o esej do předmětu, který mě nezajímá, neměl by být problém dostat z něj špatnou známku. A teď to zkuste vysvětlit přijímacím zkouškám jedoucím na průměr, hordám rodičů, kteří berou známky svých dětí opravdu vážně, anebo žákům vybičovaným vlastním perfekcionismem k vysokým ambicím. Výhody či nevýhody známkovacího systému jsou také tématem samo o sobě.

Teď se ale vraťme k otázce vlastní odpovědnosti. Ať už máme jakýkoliv důvod pro porušení pravidel, musíme být také schopni nést patřičné následky. Bohužel si myslím, že tato schopnost většině žáků chybí, a nezbyvá než doufat, že si s přibývajícím věkem význam slova zodpovědnost lépe osvojí.

Samozřejmě nechci tvrdit, že nikdo z nich neví, čeho se dopouští. Spíše poukazují na to, že zde dochází k zajímavému boji mezi osobní svobodou a snahou nespoutávat se pravidly systémů, s nimiž nesouhlasíme, a etickým kodexem společnosti, ve kterém lež nemá svoje místo.

Ač se generativní AI může na první pohled zdát jako nějaký druh magie, ve skutečnosti jde o velmi propracovaný mechanismus, který stojí na obrovském množství dat. Umělá inteligence totiž může být pouze tak inteligentní, jak velkému množství těchto informací má přístup. Po zadání příkazu již existující data nejen přečte, ale také vyhodnotí a voilà - AI nám vytvoří nový obsah na základě milionů jiných textů. Otázkou však je, zda se tento obsah dá považovat za autentický. Protože AI sice generuje různé odpovědi, ale postupuje u toho stejným způsobem, tedy přečtením terabajtů dat, což vede k určitému stylu, kterým se AI texty vyznačují a podle kterého se dá takový ryzi a nijak zvláště upravený text poznat. Za několik let možná budeme mluvit jinak, ale dle mého názoru AI autentičnost značně postrádá.

Zaměříme-li se pouze na generovanou uměleckou prózu a její autentičnost, myslím, že nyní, ale také do budoucna budou mít lidmi stvořená díla navrch. Básnický řečeno umělá inteligence, už z principu, postrádá jakousi lidskou jiskru, která se odráží z každého řádku rukopisu. S postupným rozvojem AI také vyvstávají obavy spojené s nahrazením doposud čistě lidské práce. Například, zda umělá inteligence jednou nenahradí překladatele či samotné spisovatele. Tyto obavy jsou samozřejmě na místě, ale právě díky dříve zmíněné jiskře zcela zbytečné. Stroj, který napodobuje pochody lidské mysli, zkrátka nikdy nebude mít dostatek jazykového citu, aby spolehlivě nahradil lidské překladatele. Vždycky bude potřeba AI texty zkontrolovat a případně upravit, abychom dosáhli kýženého cíle, možná o trochu rychleji. A co spisovatelé? Měli by se oni před AI třást strachy? Opět odpovím záporně. S generacemi, které žily většinu svého života bez všudypřítomné AI, rozhodně nehrozí, že by uměle vytvořené romány vytlačily z polic knihkupectví ty opravdové, a to především ze dvou důvodů.

Zaprvé, protože pozadí vzniku díla bylo a je velmi klíčové, a počítače něco takového prostě nemají. Mohou přečíst spoustu informací o životě autorů, ale přesně tam to končí. Možná to má také co dočinění s rychlostí výsledku. Opravdu dobrá díla nevznikají přes noc. Jde o pozvolný a důkladný vývoj plný lehkých a opatrných nášlapů. Díky samovolnému generování je sice možné napsat román rychleji než kdykoli dřív, na druhou stranu se pak jednoznačně jedná o rychlokvášku, která je možná zajímavá, ale bez duše a hlubšího principu. Považte, byly by klasiky klasikami, kdyby je napsala AI? Kdyby zmizely lidské osudy za nimi? A zadruhé, lidé mají rádi kultu osobnosti. Máme to v DNA. K výjimečným jedincům, kteří na nás zapůsobili, si velmi ochotně vytváříme hlubší či mělčí vztahy, a jelikož jsme zvědaví, zajímá nás nejen život a pozadí daného člověka, nýbrž také jeho názory a myšlenky. Jednoduše jsme fanoušci, a ať se na oslavování našeho idola podílíme více či méně radikálně, pořád mají v našich srdcích zvláštní místo. Ani tohle AI nikdy nedokáže napodobit, tedy dokud na Zemi budou vládnout lidé.

Co se týče kombinace AI a žánru esej, nemohu to již z principu považovat za víc než úsměvné.

I když se v literatuře běžně stírají hranice mezi žánry esej, přednáška, pojednání, studie a úvaha, vždy se jedná o útvar, jehož předmětem je přednes, pojednání či zamyšlení nad kulturním, aktuálně společenským, filozofickým či jiným problémem novým, originálním způsobem. Konkrétně slovo zamyšlení je důvodem mého úsměvu. Však pouze lidské myšlení a individuální přístup k eseji jí dodává přidanou hodnotu, a i když nemusí být tou nejlepší esejí na světě, pouhá chuť a snaha zformovat vlastní myšlenku na papír, protože chci, nikoliv protože jsem dostal příkaz kliknutím na klávesu Enter, by měla být ceněna nejvíce.

A přesně v tomhle tkví smysl esejí. Předmětem hodnocení je gramatická stránka, působivost jazyka a plynulost textu, nikoliv naše názory, které v eseji sdílíme se čtenáři. Důležitá je forma předání. Vrátime-li se opět do školního prostředí, hraje psaní esejí v rozvoji našeho vzdělávání ještě další dost podstatnou roli. A nejen eseje, každý slohový útvar má svůj smysl a důvod, proč je nám v hodinách literatury vnucován. Je to příprava. Příprava na maturitu, přijímačky, vysokou školu, práci a vlastně budoucí život.

Některé více, některé méně, každopádně všechny plní svůj úkol jako těžké závaží, se kterým posilujeme, protože čeština je vlastně také jako sval. Když ho nebudeme cvičit a používat, jednoduše ochabne a bude se nám s ním těžko pracovat. Jelikož jsme si jako lidstvo zvolili gramotnou společnost za příkladnou, nezbyvá než se s tím smířit, a i přes nechuť psát strany a strany slohovek se aktivně učit užívat český jazyk, náš jediný rodný jazyk, za který jsme v minulosti bojovali a který je tedy škoda nechat upadnout jen kvůli pouhé lenosti.

Protiargumentem tohoto tvrzení by mohlo být vyzdvižení zručnosti AI a například generovaných pracovních emailů, které vskutku práci urychlí, obzvláště pokud takových mailů píšete denně spousty. Ale aby měl kdokoliv právo takto AI využívat, měl by prokázat, že je schopný psát emaily také sám a jeho jazykový sval nezakrněl. Generovat totiž můžeme, kolik emailů chceme, pokud se s daným člověkem setkáme tváří v tvář, pravda vyjde najevo, což by pro někoho, kdo nikdy sám formální email nenapsal, nemuselo dobře dopadnout.

Kromě udržování češtiny v kondici nás esej učí práci s informacemi z odbornějších sfér, tedy dovednost, bez které vysněný vysokoškolský diplom nezískáme. Při psaní se učíme myslet naším mozkiem, projevujeme se svými slovy za pomoci naší slovní zásoby, zkrátka je esej odliškem naší mysli. Zastávám tedy názor, že kompletně generovaný text do esejí nepatří. Proč kompletně generovaný, k tomu se dostanu později.

Měli bychom se tedy jako zodpovědná společnost vzdát tohoto technologického zázraku ve prospěch osobního rozvoje? Nebo by školství mělo umělou inteligenci zakázat a to tak, že ze škol kvůli AI hrozbě úplně vymizí elektrické přístroje? Tento, ač radikální způsob řešení, by mohl krátkodobě účinkovat v některých místech naší země. Bohužel by se z dlouhodobého hlediska ukázal kontraproduktivním a práci by učitelům naopak ztížil.

Na závěr před námi tedy stojí palčivá otázka. Co s tou AI budeme dělat? V životě lze velmi často téměř na cokoli aplikovat jednoduché pravidlo: „Všeho s mírou.“ A řekla bych, že v tomto případě to platí dvojnásob. Toto stručné a výstižné tvrzení by pak mohlo být pravým klíčem k řešení našeho problému. Lidská společnost je neustále v pohybu a každým dnem se posouvá dál. Čas je nezastavitelný, pokrok nevyhnutelný. Zde se lze odvolat na Darwinovu evoluční teorii, která stojí na tzv. přirozeném výběru – kdo se dokáže životu lépe přizpůsobit, přežije.

A také my, lidé, se musíme opět přizpůsobit vývoji světa.

Naším cílem by nemělo být AI zakázat, nýbrž se ji naučit bezpečně, a hlavně efektivně používat. Pozor, je velký rozdíl, když AI využijí a když AI zneužijí. A naopak její využití ihned nemusí znamenat zneužití. Vezměme si opět jako příklad libovolného středoškoláka a jeho úkol napsat esej. Z vlastních zkušeností musím potvrdit, že umělá inteligence je naprosto úžasným nástrojem k brainstormingu a inspiraci. Obzvláště, když nevím, ze kterého konce téma eseje uchopit. Umělá inteligence mi v momentě vygeneruje nápadů, co hrdlo ráčí, já se pouze některým z nich inspiroji a dále ho rozvíjím sama. Takový způsob využití AI naštěstí není žádnou novinkou, možná je to hned po generování celých textů jejím nejčastějším úkolem, který školáci spolu s překladem odborných definic do normální jazyky využívají. AI se nebojíme a nevnímáme ji jako předzvěst apokalypsy ze science fiction. Ještě lepší by bylo, kdyby byla AI trochu lépe začleněna do výuky, nácvik zadávání správných promptů, tedy příkazů či vstupů, by například mohl obohatit hodiny informatiky. Tímto způsobem bychom se mohli opravdu ponořit do světa možností použití AI a celkově se s ní jako společností lépe sžít, díky čemuž bychom mohli setřást další obavy z umělé inteligence a její nadvlády.

Nadčasovost AI je bohužel tak trochu dvojsečná zbraň. Na jedné straně máme pomoc a urychlení automatických činností, na straně druhé pak lidi, které neúnavná AI bez životních potřeb a nároku na dovolenou lehce nahradí. Ovšem ani toto není žádná novinka, a jak jsme se mnohokrát v historii přesvědčili, jde o přirozený důsledek vynalézání a zdokonalování nových technologií.

Umělá inteligence je tak trochu počátkem nové doby. A jelikož jsme na začátku této doby, je samozřejmé, že si na ni musíme nejprve zvyknout. Díky rychlosti internetu to netrvalo nijak dlouho a kdo ví, možná se AI do

internetu zavrtila díky milionům dat, které každý den pročítá, tak hluboko, že ji už nikdy ani nebude možné vypudit. Ale nesmíme zapomínat, že jsme to byli my, lidé, kteří AI vytvořili, a tím pádem jsme za ni společně zodpovědní. Nechci však, aby se jednalo o difuzi odpovědnosti. Každý z nás odpovídá za věci, které do internetové sféry vypouští a čím tedy AI krmí stejným dílem. Jediné, co nám často chybí, je uvědomění si následků těchto činů a možná také schopnost tyto následky předvídat. Ale zase bychom asi nebyli lidmi, kdybychom se čas od času nedopouštěli pošetilostí. Vida, tohle AI také neumí tak dobře jako my. Co tím chci říct, je, že nejsme umělá inteligence. A jelikož nejsme umělá inteligence, měli bychom myslet jako lidi, počínat si jako lidi a psát eseje jako lidi. Využít AI jako společníka či rádce při tvorbě není zločin a mnohokrát nám pomáhá rozvíjet náš talent a dosáhnout našich nejlepších výkonů. S podobným smýšlením by také školy a jiné vzdělávací instituce mohly k AI přistupovat. Většina to už teď v nějaké míře dělá, ale jakých změn bude třeba vykonat a jak AI ovlivní například přijímací řízení či tvorbu závěrečných prací, říct zatím nedokážu. Mohu se jen domnívat, že se přizpůsobí, přetransformují nebo zaniknou.

Naděje však umírá poslední, což byl také jeden z důvodů, proč jsem při psaní této konkrétní eseje umělou inteligenci nepoužila. I když si o to samotné téma krapet říká, chtěla jsem jednak sobě, jednak jiným dokázat, že, i když by za mě esej AI fyzicky napsat mohla, z principu by to bylo skoro k ničemu a jen by to ničilo celou ideu psaní eseje. Zda se mi to povedlo, posuďte sami. Mně bude stačit čisté svědomí, že kdyby náhodou došlo k blackoutu a já se ocitla bez svého AI soupevníka, nebyl by to rozhodně konec světa.

OKÉNKO SOUČASNÉ LITERATURY

Fatma Aydemir – Džinové

Německo, komunita tureckých přistěhovalců, kteří přišli hledat svůj sen o lepším životě, novém domově a finančním zajištění. Lidé, kteří nedokáží žít v přítomnosti, protože neznají svou minulost.

Ponořte se do velkého rodinného románu německo-kurdské rodiny. Její příběh je vyprávěn z pohledu šesti různých členů této rodiny. Otec Huseyin si po třiceti letech tvrdé práce v Německu konečně může splnit svůj sen a v rodném Istanbulu si koupit vlastní byt, jenže téhož dne, kdy dokončí zařizování bytu a čeká, až za ním přijede zbytek rodiny, umírá nečekaně na infarkt. Z Německa na jeho pohřeb zamíří manželka a čtyři dospělé děti, které si kromě smutku s sebou nesou i hluboké nezhojené rány, které se pod tíhou okamžiku začínou otevírat a odhalovat dlouho skrývaná tajemství.

Můžeme tak nahlédnout do životů – nejmladšího syna Umita, středoškoláka a homosexuála, nejstaršího Hakana – trošku flákače, který kšeftuje s auty, a dvou sester Peri, rebelky, studentky vysoké školy, velice nevyrovnané, která své nejistoty řeší divokými sexuálními vztahy s muži i ženami, a Sevvy, které se podařilo zlomit tradiční roli ženy v kurdských rodinách, svou zarputilostí se vypracovala až na majitelku pizzerie, vyhodila manžela alkoholika a dokázala se také sama postarat o děti.

Odkrývají se všechna tabu a mezigenerační konflikty, hluboká propast mezi myšlením rodičů, tradičním životem v turecké vesnici a životem dětí ve svobodném Německu.

Společně se všemi členy této rodiny můžeme hledat odpovědi na otázky: co to je rodina, jsme schopni si navzájem odpustit? Kniha je zároveň velice citlivým příběhem o osudech tureckých migrantů, kteří v 60. letech přišli s nadšením do Německa hledat lepší život. Podařilo se jim to, nebo přišlo jen zklamání?

Alana S. Portero – Zlozyk

Čeká nás příběh bezejmenné hrdinky, dívky uvězněná v těle chlapce, která se snaží pochopit samu sebe i složitý svět kolem ní. Ocitáme se v dělnické čtvrti Madridu v 80. letech, zasažené heroinovou epidemií.

Z toho drsného prostředí Ona často uniká do centra města, kde to pulsuje nočními kluby a divokým nočním životem, kde může svobodně odhodit masku chlapce a být sama sebou – ženou.

Své místo tak nachází uprostřed zvláštních mladých lidí, prostitutek a padlých andělů. Každodenně se ve svém okolí a nakonec i přímo sama u sebe setkává s násilím, kterému se neumí účinně postavit. Co chtít od prostředí, kterému vládne závislost na návykových látkách, domácí násilí a zakořeněné machistické tendence?

Můžete sledovat, jak se křehký a citlivý člověk zvládne vyrovnat se společenskými předsudky a drsností okolního světa. Jaké u toho zažívá pocity a čím si musí psychicky projít, než se odhodlá ke coming outu.

Pokud se rozhodnete ponořit do tohoto příběhu, čeká na vás jazykově syrové, ale i dojemně lyrické dílo, které ukazuje, proč jsou vztek a odpor vůči systému nutné, abyste přežili ve společnosti, která nepřijme ty, kteří jsou jiní.

